

VEAC NOU

Organul Consiliului General A.R.L.U.S.

ANUL XIII Nr. 38

Vineri 27 septembrie 1957

4 PAGINI, 25 BANI

Noul an universitar

Institutele de învățământ superior din Uniunea Sovietică și-au redeschis porțile. Milioane de studenți umplu iar sălile amfiteatrelor, ale bibliotecilor și laboratoarelor. Centrele studențești cunosc din nou animația specifică pe care o creează prezența tineretului venit din toate colțurile țării să-și desvîrșească studiile.

Nu an școlar a început sub semnul unor ample realizări și măsuri de înaltă, luate în vederea ridicării nivelului de pregătire al tinerilor specialiști.

Vătoarelor cadre de specialiști le sînt asigurate condiții optime de pregătire profesională. S-au deschis universități și institute noi, bibliotecile și-au îmbogățit mult fondul de cărți, laboratoarele au primit materiale și aparate perfecționate, se editează noi manuale întocmite de profesori cunoscuți. Pentru cadrele didactice și științifice din universități și institute se tipăresc 38 de noi reviste științifice. La toate aceste măsuri trebuie neapărat adăugată creșterea exigențelor. Nu constituie pentru nimeni o noutate faptul că profesorii sovietici au fost întotdeauna exigenți, că studenții sovietici s-au remarcat prin pregătirea lor temeinică. Anul acesta, examenele de admitere, care au constituit o temeinică verificare a cunoștințelor candidaților, au arătat într-o măsură și mai mare decât alădată că studenții vor trebui să dea dovadă de o pregătire completă.

Școlile superioare sovietice au admis pentru anul școlar în curs mai mult de 426.000 de studenți. Printre aceștia se află numeroși tineri care au un stagiu de muncă mai mare de doi ani, sau care au fost demobilizați din armată.

Afluxul candidaților din întreprinderi a fost favorizat de noul regulament de admitere care prevede o serie de avantaje pentru cei ce au un anumit stagiu de muncă practică precum și de cursurile speciale organizate pe lingă institute. 35.000 de tineri au urmat aceste cursuri pregătitoare. Numărul mare al studenților veniți din producție este un aspect caracteristic al noului an școlar. În multe institute cererile de înscriere primite numai de la tinerii din producție, depășesc numărul total al locurilor.

Faptul acesta este plin de semnificație. Numai într-o țară unde studenții se bucură de condiții excelente de studiu și de trai, unde sarcina lor exclusivă este învățarea, tinerii renunță așa de ușor la câștigul lunar asigurat, pentru a-și continua studiile. Conștiința cu satisfacție asemenea realității și fără să vrei te gîndești că în același timp în țările occidentale, pentru a-și potoli setea de cultură mulți tineri sînt nevoiți să lucreze ca hamali sau chelneri în localurile de noapte.

Învățămîntul universitar sovietic s-a

îmbogățit anul acesta cu noi lăcașuri de cultură, pe care în să le enumerăm spre a evidenția cât de mare este amploarea acestui fenomen. S-a deschis o nouă universitate în Bașkiri și alta în R.S.S.A. Kabardino-Balkară, s-au înființat institute de medicină la Ternopol și Aktiubinsk. S-au creat facultăți și secții noi la universitatea din Iași, la Institutul de medicină din Habarovsk, la institutele pedagogice din Krasnoiarsk și Suhumi, la Institutul de petrol din Grozni, la Institutul de tehnologie chimică din Ivanovo etc. S-au organizat facultăți serale și prin corespondență la universitatea din Azerbaidjan, la Institutul politehnic din Ural, la Institutul de finanțe și economie din Irkutsk, la Institutul politehnic din Komsomolsk pe Amur etc.

Aceste noi institute de învățământ superior vor juca fără îndoială un rol important în dezvoltarea culturii și a instruirii publice din republicile respective. Mai mult decît în anii trecuți, anul acesta specializarea se va face îndeaproape seama de particularitățile economice și naționale locale. Universitățile din Bașkiri și R.S.S.A. Kabardino-Balkară, de exemplu, vor avea programe de învățământ în care un loc important îl vor ocupa disciplinele legate de studiul aprofundat al limbii și istoriei popoarelor din republicile respective.

Una dintre sarcinile de bază ale noului an școlar este apropierea institutelor de învățământ de practică, întărirea legăturilor între școlile superioare și întreprinderile regiunilor economice. Multe institute au și trecut la studierea atentă a necesităților uzinelor, fabricilor, colhozurilor, sovhozurilor, stațiilor de mașini și tractoare, au stabilit relații strînse de colaborare cu sovhozurile.

Problema practicii în producție s-a îmbogățit cu elemente noi. În multe școli tehnice superioare au luat ființă ateliere proprii, înzestrate cu utilaj perfecționat. Afară de aceasta, colaborarea cu întreprinderile — care se va face prin intermediul sovhozurilor — va fi mult mai strînsă ca în anii trecuți.

S-au produs o serie de schimbări și în ceea ce privește examenul de stat. Absolvenților li se cere un cerc mult mai larg de cunoștințe decît pînă acum. În consecință, la susținerea proiectului de diplomă ei nu se vor mai limita la tema lucrării, ci vor răspunde la întrebări legate de disciplinele studiate în cursul anilor de învățământ. Problemele discutate vor ieși de asemenea din cadrul materiei de specialitate. Toate aceste inovații vor îmbogăți orizontul tinerilor specialiști. Anul acesta, numărul celor care învață fără să-și părăsească locul de muncă, este mult mai mare decît anul trecut. În secțiile și facultățile

serale numărul studenților a crescut de la 108.000 la 122.000. În total, mai mult de două milioane de tineri își vor face anul acesta studiile superioare continuînd să lucreze la locul lor de muncă.

Uniunea Sovietică a devenit de mult un centru studențesc internațional. Alături de fiii tuturor naționalităților care locuiesc pe teritoriul U.R.S.S., studiază la Moscova, Leningrad, Kiev, Odesa, Sverdlovsk și în alte orașe mii de tineri veniți din țările de democrație populară, din țările Asiei și ale Europei. Numărul lor devine an de an tot mai mare. În total institutele de învățământ superior din Uniunea Sovietică au 14.500 studenți și aspiranți străini. În acest număr intră un lot masiv de reprezentanți ai țării noastre.

Noul an universitar sovietic se anunță bogat în rezultate. Adăugîndu-se la realizările anilor trecuți, succesele neîndoielnice care vor fi obținute anul acesta vor constitui o nouă dovadă a superiorității sistemului de învățământ sovietic.

Acad. Iorgu Iordan

AMINTIRI DIN ZILELE MARI FURTUNI

Contemporanii Marului Octombrie, oamenii care au trăit în vîltoarea zilelor furtunoase, care au plămădit cu mințile lor Revoluția, apar în ochii fiecăruia dintre noi cu dimensiuni personalității conturate de gigantismul evenimentelor la care au luat parte.

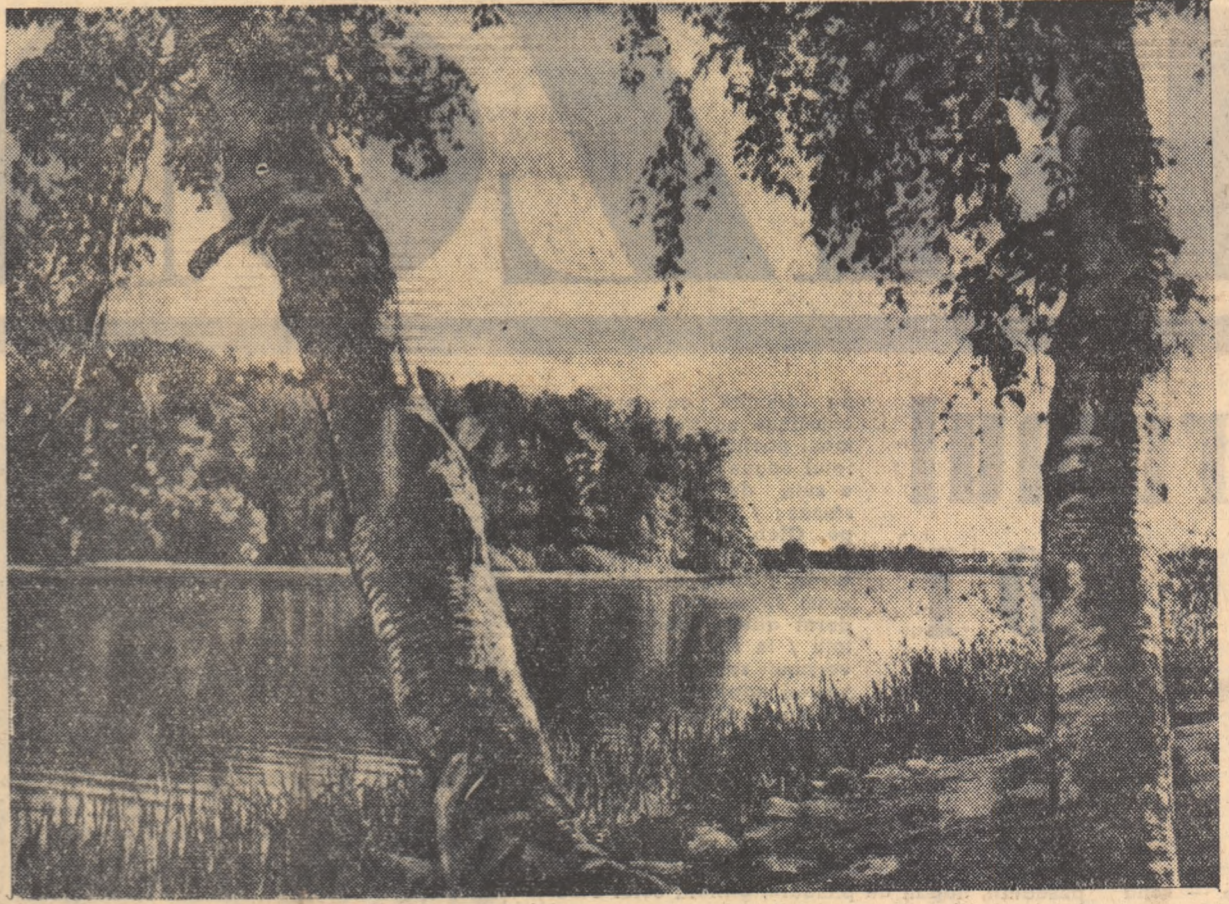
Lectura amintirilor lor nu constituie, de cele mai multe ori, numai un act de simplă informare istorică, ci mai ales unul de conștiință, de educație, de luminare a cugetului și de încercare a voinței.

În ultimele numere ale revistelor sovietice se publică cu tot mai multă regularitate o extrem de interesantă literatură memorialistică închinată culturii fundamentale pe care a cunoscut-o omenirea acum patru decenii, în destinele ei istorice. Tovarășii de muncă și de luptă ai lui Lenin — Krîjanovski, Stasova și mulți alții — membri ai Sovietelor și deputați ai muncitorilor și soldaților, conducători din acea vreme ai organizațiilor bolșevice din uzine, institute și unități militare, simpli militanți al partidului își depănă firul unor amintiri deloc monotone, impresionante de cele mai multe ori tocmai prin amploarea și diversitatea faptelor de viață consemnate. Căci Revoluția a fost un eveniment prea grandios, prea multilateral pentru ca să fi lăsat vreun colț de viață nărămintat, vreun colț de Rusie nerăscollit pînă-n străfunduri.

Printre cele mai vii și mai puternice amintiri sînt cele apărute anul acesta în câteva numere consecutive ale revistelor „Oktiabr” și care aparțin condelului lui N. Podvoiski, fost comandant al organizației militare bolșevice în zilele revoluției. În paginile lui Podvoiski învie mai cu seamă atmosfera, starea de spirit care domnea în rândurile soldaților și matrozilor. De o forță și o capacitate de emoționare pe care o atinge deobicei simplitatea marilor literaturi, paginile care istoricesc zilele din iulie 1917 — cînd Guvernul Provizoriu și forțele reacționare declanșaseră ofensiva turbată împotriva bolșevicilor — zugrăvite în culori vii, mod „savant” cum s-a desăfurat provocarea singeroasă a inkerilor și cadefilor, reacția mișcătoare a maselor de muncitori și soldați la această provocare, măiestria cu care bolșevicii au convins masele că n-a sosit încă momentul marilor explozii revoluționare. În amintiri se conturează luminos personalitatea covîrșitoare a lui Lenin, geniala strategie și tactician al revoluției, om al acțiunii vii, prudente cînd e nevoie și cutăzătoare cînd e cazul, conștiință de limensă luciditate, pătrunsă de încredere neîmbrumită în capacitățile revoluționare ale maselor.

În numărul 8 al revistei „Novii Mir” sînt publicate cîteva deosebit de interesante amintiri despre august 1917, perioadă cînd completul revoluționar al Guvernului Provizoriu, aliat cu cercurile marilor industrii și finanțe și cu ofiterimea reacționară, lua forme din ce în ce mai fășice ca, de pildă, conferința de stat de la Moscova, care avea să consfințească lichidarea dualității puterii.

Iakov Lebedev, membru al Partidului Comunist din 1917, fost membru al conducerii sindicatului tramvaiștilor în acea perioadă, povestește în amintirile sale despre organizarea grevei generale a proletariatului din Moscova, în semn de protest împotriva conținutului de stat reacționar. Amuzantă e o întîlnire a amintirilor care istoricesc felul cum s-a „pus la punct” încercarea unor spărgători de grevă de la depoul de tramvaie de Minnski de a scoate tramvaiele pe linie. Cu ajutorul muncitorilor de la termocentrală a fost întrerupt curentul electric și tramvaiele au fost oprite pe linie. Spărgătorii de grevă

Decor autumnal

Știința și agricultura

Înainte de Revoluție, Kazahstanul era o regiune periferică a Rusiei, în care numai 2 la sută din populație era știutoare de carte. Rătăcind de existență prin stepă, kazahii duceau o viață mizeră, ocupîndu-se aproape exclusiv cu creșterea vitelor. În anul 1913 în întregul Kazahstan, cu imensa sa suprafață de peste 2.700.000 km pătrați, terenurile arabile totalizau abia 4.900.000 ha, adică 49.000 km pătrați.

Între marile realizări obținute de poporul kazah în anii puterii sovietice, progresele din sectorul agricol ocupă un loc de frunte. Astfel, supra-

fața cultivată a crescut în 1953 la 9 milioane ha, iar în prezent este de aproape șase ori mai mare ca în 1913, ajungînd la peste 27.000.000 ha, dintre care 18 milioane ha cultivate cu grâu. Această neobisnuită creștere a suprafeței arabile s-a realizat într-o măsură însemnată prin punerea în cultură a noi terenuri, prin desțelenirea pămînturilor virgine.

La această grandioasă operă de transformare a naturii, o contribuție de primă importanță o dă activitatea de cercetare științifică care, ca putîndeni în Uniunea Sovietică, este strîns legată de practică.

În primăvara anului 1954, — la scurt timp după plinarea Comitetului Central al P.C.U.S. care a adoptat cunoscuta hotărîre cu privire la lărgirea producției de cereale în Kazahstan, Siberia, Ural și Caucazul de Nord — a avut loc la Alma-Ata cea de-a șaptea sesiune a filialei din Kazahstan a Academiei Agricole Unionale „V. I. Lenin”, consacrată exclusiv problemelor acțiunii de desțelenire. În această sesiune — la care au participat academicieni, cercetători științifici din stații experimentale, profesori din institute de învățământ, conducători ai ministerelor de resort — s-au discutat principalele măsuri agrotehnice, problemele mecanizării complexe, organizarea aprovizionării și pomul-culturii, legumiculturii pe pămînturile desțelenite etc.

În cadrul dezbaterilor s-a subliniat, de asemenea, că lucrările de desțelenire vor ajuta la întărirea bazei furajere și la dezvoltarea ramurii zootehnice. Concomitent cu acțiunea de desțelenire a pașistilor naturale, s-au format colective de specialiști care să conducă lucrările de raionare a solurilor plantelor de cultură, urmînd să se mărească suprafețele cultivate cu bumbac, sfeclă de zahăr și alte plante tehnice.

După un studiu minuțios și multilateral, executat de numeroase colective de specialiști, pe baza unui plan de muncă stabilit cu multă chibzuință, chiar în primăvara anului 1954 a început uriasa acțiune, neînfrîntă încă în istorie, de desțelenire a milioane de hectare. De atunci și pînă azi au fost puse în cultură 20 de milioane ha de pămînt fertil din întinsa stepă a Kazahstanului, obținîndu-se în 1956 o recoltă de un miliard de puduri de grâu, întrecînd chiar producția cerealiere a Republicii Sovietice Socialiste Ucrainene.

Am avut de curînd prilejul să văd la fața locului un cîmp din aceste uriașe realizări, vizitînd sovhozul „Kievski” din regiunea Karaganda. Organizarea acestei gospodării a început în noiembrie 1954, sub conducerea unui colectiv de comsomoliști veniți din Ucraina. În mai 1955 a

Prof. dr. Al. Buiu

Victor Birlădeanu

(continuare în pag. 3-a)

Colocviu ocazional cu Pavel Antokolski

Nici nu m-aș fi gîndit că hazardul mă favorizează în așa măsură încît tocmai cînd căutam un interviu să-mi apară în fața bătrînului și totuși ați de tîndrul Pavel Antokolski, poet cu „greutate” cum s-ar spune, tradus de la poeziei sovietice la blonda de la Bruxelles, tradus și în românește, Antokolski a cunoscut publicul nostru cînd prin poemul său de căpetenie „Fiul” cit și prin lirica sa subtilă și profundă.

În liniea noastră a avut loc în incinta Uniunii Scriitorilor, filiala Moscova” și, ca atare, a început quasi oficial. După obținutul schimb de amabilități, am putut descrie în cîrîntul poet moscovit un suflet exuberant și juvenil, își însoțea vorbele cu gesturi largi și rotunde, tuma și se plimba ca într-o elină scoală de filozofie peripatetică. Vorbea o francezăască pariziană, nazalizată firesc de parcă ar fi descins din boema cartierului latin. Acest bătrîn sprinten este, așadar, Antokolski. Nu mi-aș fi închipuit că este atât de sociabil, de servilabil, de alert. Cu toate că trebuia să bănuiesc. E doar un poet sovietic.

După cum știți, poezia dumneavoastră nu este cunoscută.

Da, știu.

Nu știu însă dacă vi s-a mai spus că traducerea românească a la îndemîna și că fac parte dintre foarte bunele traduceri de poezie din patria noastră.

Așa n-o știam dar o bănuiesc. Cu excels de bine credem întotdeauna că sîntem foarte bine traduși.

Așadar, nădăjduiesc că discuția noastră își va găsi un loren mai propice. Revista „Veac nou” va roagă să comunicați cititorilor ei cîte ceva despre dumneavoastră, despre poezia dumneavoastră și despre problemele care vă preocupă, în mod deosebit.

După o foarte scurtă pauză, aprinzîndu-și o țigară (a nu știu cîta țig-

ard) Antokolski a început cu un ton sincer și cald, nu ca la un interviu ci ca la o ședintă familiară, într-un salon la care se bea ceai din ibrice rusești și se discută, intimplînd, literatură.

După cîte am început din prefața traducerii de la „Cartea Rusă”, dată, mea, biografică și să-mi expună. Repeți totuși că s-a născut în 1896 pentru a vedea că în toamna revoluției aveam 21 de ani. Ceea ce pare ciudat dar și simbolic, totodată, e faptul că prima mea poezie a fost publicată chiar în prima zi a revoluției.

A fost un horoscop fericit.

Da, dar anevoios întrucît primele impresii despre revoluție și popor, erau foarte romantice și cînd ziceam romantic, zic totul. Aveam descăleci pe Jukovski și pe Puskin, iar, dintre contemporani, pe Blok.

L-ați cunoscut pe Blok?

Da, din fericire l-am cunoscut. A fost cel mai adorat poet al meu. Toată generația și tineretea mea au trăit sub lumina celor trei volume de versuri ale lui Blok. Așa că la început n-am înțeles poezia lui Maikovski. Mi se părea strîină. Această confesiune este oarecum jenantă dar v-o spun cu sinceritate întrucît, gramatical, ea se află acum la timpul mai mult ca perfect.

A fost o neînțelegere vremelnică.

Da. Căci perioada dintre anii 1925-1930 și mai ales dintre 1930 și 1940 a constituit cea mai mare epocă în activitatea mea poetică și celîntîneasă, cînd am început să mi-ul vechile păcate literare „deschizînd ochii către cotidian, către oamenii sovietici înaintați”.

Aici Antokolski și a mai aprins o țigară cu gestul generos al momentului hotărîtor, spunînd parcă prin înfașii stîlucii fumului că ceea ce era necesar să se împlină s-a împlinit, în sfîrșit!

În acest an am vălcat mare în occident, cu o trupă care dădea spectacole în Germania, în Suedia

și, bineînțeles, la Paris. Eram actor și regizor și, uneori, poet. Ca poet scriam versuri pentru teatru spre a li recitare.

Nu erați plini de retorică? La noi, versurile scrie în mod special pentru scenă erau de foarte multe ori retorice.

Deoarece de felul în care sînt scris. Poezia poate să aibă, prin eufonie, unele accente declamatorice și totuși să nu fie retorică. Eu, pot afirma că, în general, toate poeziile mele sînt recitabile, în gura mare, pe tribună sau în plină stradă, fără să fie deloc retorice. Și cred că e bine așa.

După aceste argumente, cred și eu.

Da, fiindcă e o chestiune de stil. Stilul poate da cel mai exact contact cu oamenii, cu auditoriul. Am scris în perioada aceea poeme dramatice, nu numai pentru teatru. Cum s-ar zice, piese pentru lectură și poeme pentru teatru. Unul dintre ele e despre Fr. Villon și cred că este cea mai frumoasă operă a mea.

Mai frumoasă decît „Fiul”?

E un al gen. Un cu totul altul. Dar s-a continuat.

Am simțit mustrarea și m-am căzînt și nu mai întreprind. Poetul continua!

Un alt poem dramatic e „Robespierre et la Gorgone”. Dar acesta sînt tinerețe. Să știm niște peste ea, în 1930 am devenit un complet poet sovietic, de pe poziții realiste socialiste, așa încît la începutul celui de al doilea război mondial m-am găsit în această ipostază majoră. Era deci firesc, patriotic, sau cum vrei d-l să spun, ca în cursul războiului să fiu poet militant și colaborator la radio (chiar speaker, uneori) ziarist și reporter. Am trecut totuși claviatura literaturii: poezie, teatru, reportaj, critică literară. Am scris patrioticele portrete ale scriitorilor noștri călești: Derjavin, Rișev, Șcredin etc. etc., amestecate cu portretele eroilor din Armata Roșie.

Festa cifrelor

Imposibil este un cuvînt bun de șters din vocabularul unui propagandist american. Băieții antrenai în acest sport, trebuie să-și bage bine în cap un decavar așa de simplu.

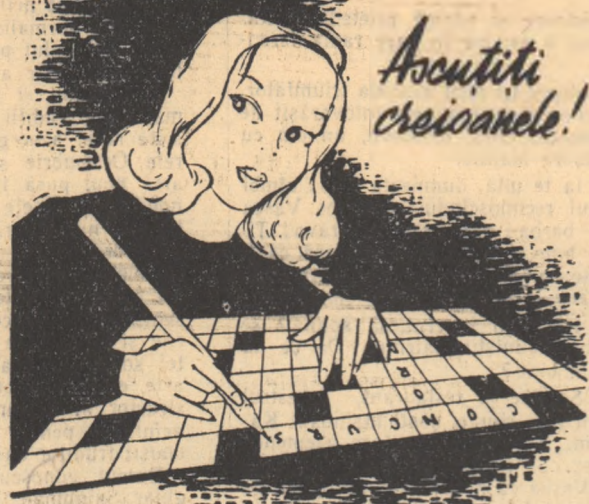
Dorește cineva să știe în cifre riguroase pînă la zecimale ritmul sinuciderilor din S.U.A. în anul viitor sau cîte șanse de reușită are doctrina Eisenhower? Un băiat mai descurățat decît un preștigiat, mînuind cu dexteritate cifrele, va potoli curiozitatea celui mai perspicace client. Cifrele, vedeți dumneavoastră, într-o lume a afacerilor, se bucură de un prestigiu deosebit. E nevoie ca un propagandist să fie întreprins cu mare grijă. De aceea un bun propagandist va ști să facă, în jocul cifrelor, o parte egală autenticității științifice și miraculosului. Altfel, dacă cineva va cîștiga într-un pariu sau într-o afacere; astăzi se duce la o agenție, prevăzută cu fel de fel de statistici, gata să-i dea răspunsul la problemele cele mai complicate.

O ultimă inițiativă propagandistică a fost anunțată de Chalmers Roberts, observatorul ziarului „Washington Post Times-Herald”. E vorba de o „masivă luptă de propagandă”, organizată actualmente în Statele Unite cu scopul de a arăta ce a făcut și ce n-a făcut pentru poporul ei Uniunea Sovietică în cei 40 de ani pe care se pregătește să-și sărbătorească. Bilanțul, întocmit după cele mai severe a-parențe științifice, va trebui să demonstreze pînă la urmă, printr-o dibace măștură a cifrelor, cum pasivul înghițe activul.

La procedul, folosind publicitatea guvernamentală „Note asupra Uniunii Sovietice”, editată la Washington, se va arăta de la bun început că în domeniul siderurgiei, de pildă, progresele realizate de Uniunea Sovietică nu sînt de mare importanță. Este adevărat că în publicația guvernamentală se menționează că producția sovietică de oțel a crescut de la 4,3 milioane tone în 1913 la 48 milioane tone în 1956. Minimalizînd efortul, zelosii propagandisti dau cifre din care rezultă că între 1865 și 1907 producția americană de oțel a crescut de la un milion la 40 milioane tone. Triumf facil, dacă cifrele s-ar mulțumi să fie simple semne abstracte și n-ar avea și ele viața lor. De ce dibaci propagandisti au luat tocmai anul de dezvoltare maximă a capitalismului, tocmai anul cînd Rusia, sub regimul țarist, se găsea fatal în urmă în toate domeniile de activitate economică? De ce aceiași propagandisti nu suflă o vorbă despre cele două războaie mondiale, despre războiul civil și despre intervenția străină care distrugea tot ce se clădea în timp de pace? Ceea ce este mai curios în această jonglerie cu datele este faptul că nu se iau ca termeni de comparație ultimii ani. Într-adevăr, între 1929 și 1955, în timp ce în Statele Unite producția de oțel de-abia se dubla, în Uniunea Sovietică ea creștea de zece ori. Și nici onorabila publicație guvernamentală nu poate trece sub tăcere un alt fapt și anume că în 1955 fața de 1949 ritmul de creștere a producției de oțel pe cap de locuitor a fost de 138 la sută în Uniunea Sovietică, față de 138 la sută în Uniunea Sovietică. Iată festa cifrelor. Ele sînt realități care nu vor întîrzi să se răzbum, chiar mai înainte ca vreo fabuloasă întreprindere statistică sau cine știe ce extravagant Gallup să fi putut măsura în tone naivitatea clienților lor.

Al. Dimitriu-Păușești

ÎN CURÎND

apare culegerea
JOCURI DISTRACTIVE
a noului concurs
organizat de
VEAC NOU

Premii importante:

TELEVIZOARE,
APARATE DE RADIO,
BICICLETE,
CEASORNICE,
APARATE DE FOTOGRAFAT

Premii speciale:

5 CĂLĂTORII TURISTICE
ÎN U. R. S. S.

Alexandr Galici își subînțelegă piesa „Ne vom aduce aminte”, poem dramatic. Formal piesa nu este un poem, ci o dramă, deci numai în scurtele prologuri și epiloguri care însoțesc fiecare din cele trei acte. Totuși, dacă judecăm piesa după tonalitatea ei generală, subtilul de poem dramatic este o totul îndreptățit.

Galici și-a construit piesa pe două planuri, pe două teme care însă sînt strîns înrudite între ele, ba chiar mai mult se întrec unele pe altele, corespondând între ele în chip armonios și se lămuresc una pe alta, lămurind totuși o zonă de incertitudine, de mister, de care constituie tocmai unul din elementele de poezie ale piesei.

Episodul de la începutul și de la sfîrșitul fiecărui act se petrec în timpul războiului. Deocul este același și scena unică: o noapte ploioasă, un drum noroios și pe drum un convoi de prizonieri sovietici, pe care o escortă germană îi duce, probabil, la locul de execuție. Trei personaje se deosebesc pe acest fundal mîscător și sumbru: o fată, un băiat și un soldat. Chiar de la început, din primele replici atmosferice și de definiție: Fată: *Bai tu nu ai trage lungă? — Băiatul: Nu. Tuă / În vîră asta păcătoasă / Nu trece o zi fără furtună / Și soarele se arată rar / Pînă se face ziua să vezi că plouă iar. — Soldatul: De nu ne-or lăchida cumva pînă la zi...*

Și cei trei continuă să vorbească în drumul lor către moarte. Fată începe să plîngă. Băiatul îi spune, scrișnit: *„Nu plîngi / Dacă plîngi îți înică și mai tare / Mai bine striga-ți gura mare / Mai bine la pieatră și-astăie-ți garda / De ar noi așa ce începăm înțelegem / Cu gloanțe trase-n nemul.”* Soldatul o încurajează și el: *„Nu plîngi, / Vom trăi sute de ani / Și vești peste vești vom mai face.”* Închipluțivă că totuși / E altfel decît este — acum.

Ca într-o invenție avem în acest episod premăgior actului întreg motivele principale ale piesei. Cei trei pe drumul către execuție se gîndesc la viitor și visează la ceea ce va fi cînd dumsunul va fi alungat și învins și cînd pe locurile minate și arse de război, se vor ridica așezări noi. Și iată că visul lor se realizează în piesa propriu zisă în care o echipă de tîzari construiește un oraș. Există o asemănare aproape o identitate, abia îndoită, neprecizată, dar profund simțită totuși de către spectatori, între Fată, Băiatul și Soldatul din episoadele din timpul războiului și cei trei personaje din piesa Varii, Gleb și Ilii, trei tîzari care lucrează la construirea orașului. În episoadele din război se lăchegă o acțiune — Băiatul cunoaște locurile. Convoitul va ajunge în curînd la marginea unei rîpe. Mai sînt patru sute de pași... trei sute... Distința scade mereu, odată cu mesul înainte al convoiului și pe măsură ce se deslășoară piesa. În episodul de la sfîrșitul actului I Flacăra spune deodată: *„Știi ceva? Eu am să-mping escorta la prăpastie și voi ațucea să fugim...”* În episodul final, de la sfîrșitul actului al III-lea, acțiunea se precipită, decoul e același: drumul noroios, noaptea ploioasă, convoiul mergînd prin aerul. Fată, înțelegînd că va să vorbească către Varea, personajul care îi corespondunde în piesă: același lucru îl face și ceilalți doi, Băiatul și Soldatul. Verbele acestea aruncate în întinerie către cei care în viitor vor construi orașul, după izbîndă, dau înălțului piesei un ton de solemnitate misterioasă, nu lipsită de poezie: *„M-auz tu, Varii! / Nu mă uita! / Eu poate trăgă-mi mai am ajuns / Dar tu ai victorie-reașă în țara ta! / Și dacă victo-ria asta nu-mi este dată mie / Trăiește-o tu, cu dirză vrednică.”*

Băiatul și el vorbește către personajul din piesă care îi corespondunde (deoarece corespondere totală între personajele episodului din război și celele ale epocii de reconstrucție de după izbîndă nu este, dar — cum am mai spus — această asemănare sugerată numai, dar

Drumul celor trei

nu definită cu precizie constituie un puternic element poetic). Așa dar, Băiatul spune: *„Acuma sîc e sută de pași a-mă rămas; / Sistem apropiat... / Gleb, au mă uita! / Nu mă-iost frică și n-am tremura / Cînd de dumsunul eram înconjurat. / Am îndurat atîtea nenorociri cu toții / În zilele acestui înverșunat război / Iacit poezia noastră trăi-va după noi / Și-și vor aduce-aminte de ea și strămoșii / Chiar dacă mo-ocum, viul meu / Va dădui marea / Și tu îl vei scîmbea în lapte.”*

Convoitul a ajuns la rîpa. Sîndu, în întinerie singurul Băiatul: *„Pierp! Fugii! / Tamul, împuscăți, împușcați de piecare, grifică celor care fug și-apoi, deodată, / Începe să se lumineze puțin și vedem cum pe drumul spăciat de ploaie, luminat de primele raze ale soarelui, aiegră Fată, Se oprește, își astăie îndărăt părul cărnat pe frunte și singur: *„Venim... în ciuda hotei care ne urmărește, în ciuda mării care ne plîndește, / Noi ne mișcam prin viața aceeași, Nu mai plouă / Și zorii se arată vestind lumină nouă... / În vezi napasta totuși au trebule uitată? / O veți uita?”**

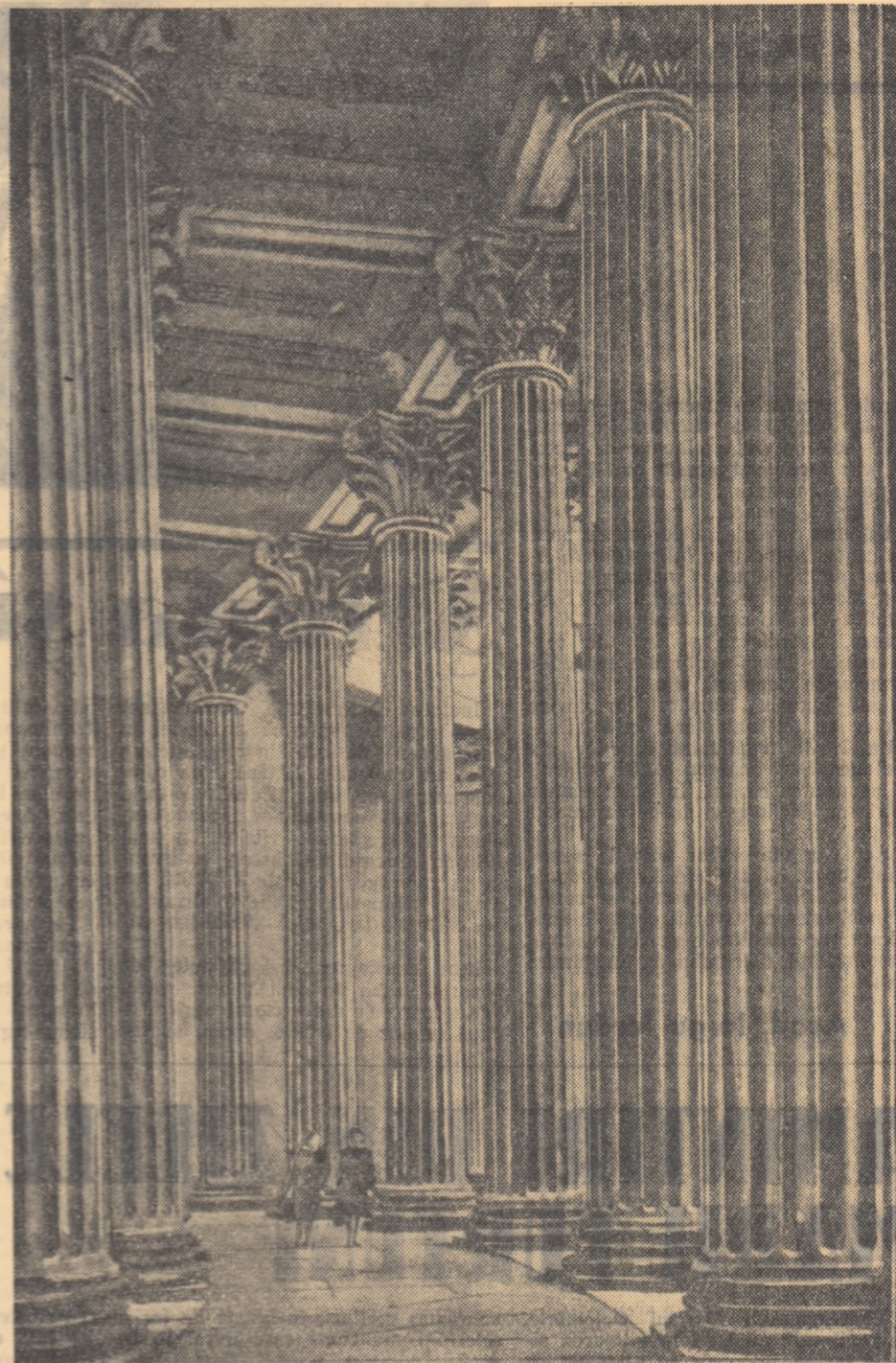
Și atunci de departe un glas de băiat răspunde: *„Nici o dată! / Acest, mereu vom tine minte / Și acest, vezi uita? / Nu, nici o dată!”* constituie un motiv conductor al episodului de la sfîrșitul actului; cu aceste replici se termină fiecare episod și ecoul lor răsună de-a lungul întregii piese.

Și-acum, desigur, veți întreba ce se petrece în piesă? Întinerie am început cu analizarea episodului pentru că mizerul piesei, titlul ei celal, altele este. Piesa nu este decît comentariul, varianta în ton realist, ale unor teme din episoade, tratată cu un stil romantic. Scena din viața zilnică a echipei de tîzari, o dragoste care se împletește, alta care se olistăie înainte de a se împlini, ciorăvirei amicale între constructorii aceștia tîzari care nu uita o clipă că sînt tîzari și vorbesc ca din carte, (primele de care razeon scapă piese cu subiect de acest fel) apoi un personaj, sau, neobișnuit, episodul, de structură, care însă — și astăzi singura răbînțicioasă a piesei — nu este motivul îndăjuna și care, deși vorbește înșel și fîlesc, e cam artificial, e melodramatic și pușă convingător. Ființiu piesei? Prima etapă a construcției: s-a sîfșit și toată lumea e bucurată. Dar motivul conductor, amănarea cumpărit: încercări a războiului, se face curit mereu în aie o replică a vreunui personaj.

Aușorul a compus piesa cu o tehnică sigură și subtilă; a întinerie adesea procedeul sugerării în locu expresiei directe (ca în corespondere, această nedesăvîrită dintr-o persoană din episoade și aceea din piesă); făcînd această construcție a păstăit parca de mister necesară ondrăi poezii adevărate și — merit esențial — a evitat, scînd o piesă patriotică, aproape toate reșchitele răsultate ale acestei specii dramatice.

Lily Imescu, traducătoarea din rusește a piesei, a dat o versiune foarte bună a pasajelor în proză. Colaborarea mea s-a exercitat la cîntă de rolușă pe-alocuri a citorva replici pentru a da o mai mare înțelegere dialogului, mai cu seamă asupra episodului în versuri pe care le-am transpus în rusește tot în versuri. Am întinerie că și originalul versuri cu ritmurile variate. Politic este decît formula prozică de se potrivește mai bine cu un subiect; ca acesta, pînă de mîscare și pe care uniformitatea ritmică l-ar lăca în monotonia. Correspondențele dintr-o episoade verifică și piesa propriu zisă au fost de asemenea păstăite în traducere, ele exprimă sensul adică al acestei piese, în care se împletește de războiul, dar care, țeac ne-așterea amănă, a războiului, și care, sîfșit au trebule uitată, ocmă pentru că un nou război să nu mai izbucnească, și tema reconstrucției entuziaste.

Al. Philippide

Coloanadele catedralei din Kazan.

Evg. Dolmatovski

Măslinii

Peste Alpi, într-o iarnă barbară
Năpustit-u-s-a viscol cumpulit
Și măslinii Provence degerară
Pîn-la unu, cu trunchi scrojit,
Le sînt crîngile-n jocul luminii
Braje arse pe-un negru schelet
Și se-ntind de durere măslinii
Spre-nfloritul maritim pomel.
Eu pe-ai cînt doar oaspe și-adică
Nu ai mei sînt măslinii, ce-i vezi
Cum la Rhon și Garona și ridică

Cîte-un ramur ucis de zăpezi.
Dar vă jur cum că suăr cu-aceste
Viscolite grădini, mă frîmint —
Pentru-un sîfșit sovietic nu este
Vreo durere străfîntă nicicînd,
De oricare lăstar leg speranță
Și de mugurii verzi ce răsăr. —
Și-apoi pîn-ce măslinii din Franța
N-or să-și ferice florile iar, —
N-or să fiu legent niciodată,
Dar ei nu mă-nteleg. Și-i păcat!

În rominește de Al. Andrițoi

Arta nu știe ce-i mila

La teatru se făceau pregătiri pentru noul spectacol. Era o piesă lungă — în patru acte, opt tablouri și o mulțime de personaje. La distribuția rolurilor, cineva observase că moș Vasea, portarul teatrului, ar fi potrivit pentru rolul de bătrîn partizan; era vorba doar să intre în scenă în timpul actului II, înarmat cu o pușcă automată capturată de la inamic, și fără să spună un cuvînt, să stea de veghe, etvea clipe, în fața intrării comandamentului partizanilor.

Cum numărul actorilor nu era prea mare, și cum fiecare dintre ei avea de lucru pînă peste cap, ideea fu acceptată cu bucurie de regizorul Evgheni Stepanovici Remizov.

Pînă una-alta, moș Vasea era, ca de obicei, la postu lui, lîngă intrarea de serviciu. Se pregătise tocmai să citească, împreună cu pompierul Kanașkin, cronică din „Komsomolskaia Pravda” despre spectacolul „Aurorele Nordului”, jucat de Teatrul Mic din Moscova.

Bătrînul portar, cu o barbă uriașă ce aducea aminte de aceea a marelui Lev Tolșoi, avea un adevărat cult pentru teatru. Lucra aici de aproape 20 de ani; îi plăceau grozav discuțiile despre piese și societatea de datoria lui să urmărească cronicile dramatice în toate ziarele. Făcea treaba asta cu multă convingere și nu de puține ori elogiile aduse vreunui spectacol îl îndușoară pînă la lacrimi. Pompierul Kanașkin avea cu totul altă fire. În fiecare zi, după ce-și lua în primire serviciul, își încingea centuronul lat de pînă, încheiat în cataramă nichelate, și pornea în căutarea celor ce se încumetau să încalce regulamentele.

Dacă nu izbutea să descopere nici un delinquent, se întorcea în cabina portarului cu o mină dezolată, resemnindu-se să asculte lecturile lui moș Vasea, în speranța că vreo cronică ar putea să cuprîndă și considerații critice; dar se simțea și mai trist, îngăduind căl că dădea dovadă de sărăcie. Și asta, numai pentru că încerca o mare satisfacție atunci cînd îl știa pe alții la strîmtoare.

Remizov, directorul de scenă, sin-

gural deținător al titlului de artist al poporului din colectivul teatrului, era o om cunoscut și era rășinat al oimilor publice. Arbora întotdeauna o lavăleră maron cu picățele verzi, unica în oraș; restul bărbatilor preferau cravate — așa încît întîlnindu-l pe stradă, cu bas-tonul pe care-l învîrtește stînc, orice puș-

bătrînilor cărora li se încredințează o anumit răspundere. Această ocupație nu era însă decît o re pe ze zi. Dar sata că Remizov îl înțelegînd o misturere — mai mult decîtă pînă de răspundere — să înțeleagă într-o piesă un eroi, un lăptărit.

Ajuns acasă, moș Vasea se și apucă să repete Pîndi o chipă elnd nevastă țesute din odată, se apropie de ogînda de pe scriu și începe să strige: — Stază! Cinee-i? Acte! Din pricina efortului, obrazul căpătase un aer crispat.

Din clipa aceea, pentru moș Vasea au început chinurile creației. Lucrul cel mai se seama era să „între cit mai bine în rol”.

Repetițiile se urmau zilnic, căci Remizov ținea cu tot dinadinsul ca piesa să fie reprezentată cu pricele Anului Nou. În actul II, moș Vasea intra în scenă și răminea așa, nemişcat, uneori cite un ceas întreg. În fața intrării comandamentului. Ștînd că cei mai mulți dintre actorii obișnuiești să citească diferite cărți spre a se documenta asupra obiceiurilor și costumelor epocii în care trăiesc personajele, bătrînul își procură de la biblioteca orașenească o lucrare despre lupul partizanilor.

Noua lectură îl absorbea atît de mult, încît înțeleguse să-și neglijeze vechea pasiune pentru cronicile dramatice. Reținea de zece de ori pasajele în care era vorba despre sentințe.

Pompierul Kanașkin căută multă vreme un pretext pentru a juca un re-

gizorului lui. În sfîrșit, găsisse: — Dar cu barba ce gîndăși să faci, actorule! Artiștii umblă bărbierii.

Barba lui moș Vasea avea o vîrstă respectabilă și bătrînului iar fi părul rău de dînsa. Pe de altă parte nu era mai puțin adevărat că actorii se poartă rași. Drept urmare, minunata barbă care aureola chipul lui moș Vasea și care pînă atunci nu sîngherise pe nici unu, fu condamnată fără apei în vîntura legilor necruțătoare ale artei.

Lupă ce se dădea în sufletul lui întreg interesul personal și cel obiștuit îl așteptă de bietul bătrîn într-o stare de deprimare, care nu putu trece neobservată de un observator atît de atent ca pompierul Kanașkin. Dar pompierul

nu-și cunoștea destul de bine prietenul. Moș Vasea era în stare să jertfească orice pe altarul artei.

— Mă duce musai la Evgheni Stepanovici — hotărî bătrînul și plecă să se consulte cu Remizov. În ziua aceea regizorul era într-o dispoziție de zile mari: un cunoscut critic teatral din Moscova urma să asiste la premiera piesei.

După ce-l ascultă și plasă citeva glume pe seama naivității bătrînului, Evgheni Stepanovici li demonstră inutilitatea unei asemenea sacrificii, care l-ar fi obligat să-și lăpească o barbă falsă.

În ajunul premierei, Remizov adună întregul colectiv; cu fața palidă pe care se vedeau din plin urmele activității încordate din ultimele zile, lînu un adevărat discurs, la un înalt nivel filozofic; arătă că în teatru nu există roluri minore, că fiecare rol e deopotrivă de necesar și de important și că succesul altănd de întregul colectiv și nu numai de interpretii principali.

Vorbea cu un aer inspirat și moș Vasea îl sorbea fiecare cuvînt.

— Vă rog să vă mai revedeți rolurile, adăugă Remizov și privirea i se opri din întîmplare asupra lui moș Vasea, care se răsuci neliniștit pe scaun murmurînd: — La dispoziția dumneavoastră, Evgheni Stepanovici.

Bătrînul nu închise ochii toată noaptea. Se vedea mereu pe scenă, și cu pușca strînsă la piept. În minte i se învîlmășeau crîmpile din lecturi: „Trebuie să te dedici artei cu trup și suflet, Arta nu îngăduie uscăciunea, nici indiferența. Ea cere totul sau nimic. Ești sau un actor mare sau o nulitate”. Cum sîfșise un citat memorabil proaspăt se simțea obligată să-i servească altul: „Pentru ca rolul pe care-l interpretează să poată atinge perfecțiunea, actorului nu-i lipsește uneori decît un anumit gest; dar de cele mai multe ori descoperirea acestui gest e tocmai lucrul cel mai greu.”

Moș Vasea se zvîrcolea neliniștit în pat și, cu cit se gîndea mai mult la rolul lui cu atît își dădea mai bine seama că-i lipsește gestul hotărîtor, care să ridice rolul sentimentale la înălțimea perfecțiunii.

Criticul din Moscova va observa cu siguranță lacuna; teama că nu cumva stîngăcia lui să ducă la eșecul între-

gului spectacol, devenise o obsesie chinuitoare.

Dar, ca orice mare descoperire, gestul hotărîtor îl veni în gînd pe neașteptate și, din clipa aceea totul deveni cît se poate de simplu.

În dimineața următoare, după oboșitoarea noapte de insomnie, porni în căutarea lui Remizov. Îl descoperi în penumbra sălii și li relată pe nerăsuflăte totul, ca și cum i-ar fi anunțat cine știe ce știre senzațională.

— Să vedeli ce m-am gîndit, Evgheni Stepanovici: pușca o țîn cu mîna dreaptă, sîfșit, cum m-ași învîțat, și pumnul sîfșit în țîn sîrșit, limit de sold.

— Care pumn? făcu distrat Remizov; se făceau ultimele pregătiri pentru spectacol: se instalau decorurile, se încercau efectele de lumină. Peste tot era o activitate înfrîngată. Numai Kanașkin trona impassibil în mijlocul scenei cu mîinile la spate.

— Pînă acum, mîna sîfșină o lăsam în voie, cu palma deschisă, continuă să explice moș Vasea. — Acum, string pumnul.

— Foarte bine, perfect!.. Remizov urmărea atent mișcarea de pe scenă. — E perfect, dragul meu. Fă așa cum spui, te rog. Și se îndepărtă ca să discute cu pictorul scenograf.

Premiera a avut succes. Moș Vasea, în pufoacă și căciula îmblîntită, rămăse nemişcat în fața comandamentului partizanilor mai bine de 25 de minute. Apoi, după ce s-a schimbat, și-a reluat postu, la intrarea teatralului.

Încleștase atît de tare pumnul sîfșit, încît degetele li amorțiseră, dar nu în drăznise nici măcar să clipească, de teamă că publicul să nu observe și să dezaprobare această neglijență.

— Parcă erai o statuie — mormăi bafoșitorul Kanașkin.

Moș Vasea se simți măgălit. Dar, în aceeași clipă se întrebă spăriat dacă nu cumva pumnul a rămas ascuns spectatorilor din cauza vreunei încrețituri a pufoacii. La acest gînd îl piercură mîi de năduseli. „Totul e trecut”, oftă bătrînul și-și șterse obosiți fruntea, dar îndată adăugă totuși: — Da se poate să mă înșel..

Tocmai atunci în sală izbucni un zgomot puternic, surtînd prăbușirea unei avaleșuri care vesea sîfșitul spectacolului. Moș Vasea ascultă înfiorat potopul de aplauze. Apoi se ridică

în picioare și adresă prietenului Kanașkin o privire în care radia fericirea.

Remizov își făcu apariția triumfător, cu haina fluturînd; era întovărășit de cunoscutul critic moscovit, un om cu înfățișare blajină.

— Ia te uită, dumneața erai! xîmbi criticul recunoscuîndu-l pe moș Vasea după barba respectabilă. Bravo! Tîne-te bine, bunicuțule! Și, după ce li strîns mîna, îl ajunse din urmă pe Remizov, care se îndreptă spre ieșire.

— Da ce-o fi vrut să spună? se întrebă neliniștit bătrînul. De ce să mă țîn bine?

— Se duce la restaurant, maestrul nostru face cinste, șopti înșușuț Kanașkin. Mie nu mi se face asemenea cinste... Și pompierul îl asigură pe moș Vasea că numele lui va figura cu siguranță în ziare.

— Te pomenești că o să te și critice — adăugă el, pe un ton semnificativ.

Relatările presei erau așteptate cu nerăbdare. Niciodată nu șfar fi putut închipui Remizov cu cîtă neliniște aștepta moș Vasea aceste relații.

Articolul apăru peste 15 zile, într-o duminică. Spectacolul era analizat pe larg, se vorbea despre principalii interpreți, despre autor, despre regizor și pictorul scenograf; despre moș Vasea, însă, nici un cuvînt.

— Puteam să pun rămasăg ca așa o să se întimplă! — strîgă Kanașkin, bucuros că-și puse în față, deși numai cu citeva zile în urmă a-firmase contrariul.

— Ia mă termină să tu! Îl repezi încrunțat portarul. Uite, citește aici: „E demnă de remarcă unitatea spectacolului, asigurată de întregul colectiv”. Ai înțeles? Pînă și lui Remizov i se aduc critice. Dar despre mine, nici un cuvînt. Înțelegi cum vine chestia?

Convins că interpretarea pe care o dă rolului sentințelor nu poate ridica nici o obiecție, cînd pe scenă, moș Vasea strîngă mîni departe pumnul sîfșit, pînă cînd degetele încep să-i amorțosească. Îndură suferința cu stoicism, temîndu-se ca nu cumva să strice spectacolul dacă ar îndrăzni să mîste degetul mic. Din cînd în cînd numai își pleacă pe furis privirile, spre a se convinge că pumnul încălestat — falimos „gest” nu e ascuns de vreo încrețitură a pufoacii.

Arta nu știe ce-i mila.

artistic este dator să ogîndească în opera sa epoca revoluționară pe care o trăiește, oamenii măreți care o făuresc.”

Înca din primele zile ale lui Octombrie, cunoscuti oameni de artă ca N. Kasatkin, A. Arhipov, S. Malutin, M. Nesterov, V. Meșkov, S. Konenkov, N. Andreev, I. Sciadr, S. Merkurov, E. Ceptov, N. Avilov, G. Savițki, V. Svarog, V. Iakovlev, A. Gherasimov, M. Iakov, B. Ioganson, N. Samoilov, Bakseev, V. Bialințki-Birule, Luon, P. Radimov și alții s-au strădui să imortalizeze în operele lor revoluția, victoriile ei, eroii ei. În felul acesta, noua artă plastică sovietică s-a legat strîns de tot ce reprezintă viața mai înaintată, nou și original, de tot ceea ce arta progresistă rusă, cu multeseculară ei tradiție, considerase demn de atenție.

Întîrînd puterea moșierilor și capitaliștilor, Revoluția din Octombrie a sfîrșit și lanțurile „care încleșau energia spirituală a poporului. Ea nu numai că a deschis orizonturi noi, largi creații, dar a și pus la îndemîna milioaneilor de muncitori și țărani, care se trezeau la viață, nenumăratele cîmori spirituale făurite de genul poporului.

— Rostindu-și cuvîntarea la al III-lea Congres Uniceșt al Partidului Comunist, în ianuarie 1924, mir Ilici Lenin a spus:

„Înainte, întreaga inteligență, întregul geniu al omenirii erau numai pentru a asigura unora toate binefacerile tehnicii și a culturii și a lipsi pe ceilalți de lucrul cel mai necesar — cultura și progresul. Acum însă toate minunile tehnicii: toate cuceririle culturale, vor deveni un bun al întregului popor...”

Într-adevăr, încă din primele zile ale existenței sale, puterea sovietică lansînd lozincă „Arta aparține muncii”, porțile muzeelor, galeriilor de artă, teatrelor, cluburilor și instituțiilor de învățămînt, Arta devenea bunul unui spectator nou, poporul. A avut loc atunci și prima și mult așteptată întîlnire între maestrul artei și admiratorii ei la fel de noi, dar plini de atenție și sensibilitate.

Contactul cu noii iubitori de artă cu oamenii muncii, a lărgit considerabil orizontul artiștilor, oferindu-le posibilitatea de a cunoaște viața în profunzime și de a închege și întări legătura firească dintre artă și popor. Faptul acesta a dat noi forțe artei sovietice, întărînd-o pe pozițiile ei realiste, căci poporul a respins întotdeauna și respinge cu hotărîre arta absurdă, lipsită de sens a formalistilor.

Inamicii socialismului au încercat să demonstreze că Revoluția nu găsește valorile artistice ale trecutului. Aceste afirmații nu sînt decît bazele absurde, mincinoase pe care nu o dată propaganda burgheză le-a folosit în lupta ideologică împotriva patriei noastre. Dimpotrivă, Revoluția din Octombrie a salvat nemurimarele opere de artă ale poporului, readucîndu-le definitiv în patrimoniul acestuia. Și, nu numai atît, Revoluția a dăruit artei reșchitate ideei noi, a înzeștră-o eu un conținut nou. Oamenii de artă sovietici le-a revenit marea sarcină de a ogîndi, în creațiile lor, istoricele transformări prelujite de Revoluție în viața popoarelor țării noastre. Patosul revoluționar, noblețea telurilor revoluției au fost elementele care au înnoit tinăra noastră artă, care au determinat uriașă ei influență asupra maselor.

Un rol de seamă în modelarea artei plastice sovietice l-a jucat și Asociația artiștilor plastici din Rusia revoluționară, ai cărei membri au luptat neîmpăcat pentru înălțarea formalismului și promovarea spiritului partinic și caracterului popular al artei.

Continuînd și îmbogățînd cele mai bune tradiții ale artei progresiste ruse, arta generată de Marea Octombrie s-a afirmat ca o artă nouă, pusă în slujba ideilor nobile și mărețe ale comunismului, nu numai prin conținut dar și prin formă.

Obiectul oricărei arte adevărate lă format din todeauna omul cu sentimentele lui complexe, cu visurile și năzuințele lui. Obiectul artei socialiste, mai ales al acestor arte, este omul, omul sovietic, constructor al comunismului, luptător înfrîntat pentru țările sale, neobosit trîditor cu trupul și mintea.

Obiectul, cunoscutul sculptor maghiar Sigmond Kisfaludy-Strobbin-a vizitat în atelierul meu unde se aflau cîteva sculpturi ce redau figuri de cuceritori ai pamînturilor înțeleșite: tractoriști, combataneri, muncitori.

Marele sculptor le-a privit multă vreme în tăcere, după care mi-a spus tulburat: — Aveți noroc. Sînteți un om fericit.

— De ce?

— Pentru că trăiți și creați într-o țară care a crescut o generație de oameni-culturi, oameni minunați în năzuințele și faptele lor. Fiecare din acești oameni este un model de inspirație, pe care nu trebuie decît să-l modelezi și iscusit în marmură, ghips sau lut.

Am redat dinîndis aceste țevă v cuvinte ale marelui sculptor maghiar, deoarece ele exprimă cheia succesului, a superiorității artei realist-socialiste. Artă occidentală nu prezintă asemenea eroi, asemenea strălucite modele, căci acolo domnește pictulism, pesimismul cel mai adînc.

Viața poporului în manifestările ei cele mai complexe, a omului sovietic de rînd cu gîndurile și năzuințele lui — iată tema de frunte care preocupă arta noastră sovietică, care o face să fie erică, plină de optimism.

Evgheni Vucetici
artist al poporului din
R.S.F.S.R.

PREGATIRI, PREGATIRI...

Au mai rămas puține zile pînă la deschiderea Lunii prieteniei romino-sovietice, sărbătoare devenită tradiție scumpă pentru milioanele de oameni ai muncii din patria noastră. Acest răstimp este folosit de către organizațiile A.R.L.U.S., precum și de celelalte organizații de masă și instituții culturale pentru punerea la punct a ultimelor pregătiri în vederea acțiunilor ce se vor desfășura în cadrul Lunii prieteniei. Anul acesta, programul acestor acțiuni — din care dăm aici cîteva spicuri — este de cît de bogat, pe atît de variat.

festivaluri ale R.S.S. Beloruse, la Pitești, festivalul R.S.S. Azerbaidjane, Ploiești, festivalul R.S.S. Kazahie. Festivalurile ale R.S.S. Kazahie se vor desfășura în Capitală și în regiunea Craiova, iar în regiunea Stalin se va organiza festivalul R.S.S. Uzbec.

Expoziția „40 de ani de putere sovietică“

Sala Dalles din Capitală va găzdui în Luna prieteniei expoziția „40 de ani de putere sovietică“. Numeroase panouri, grafice, picturi și machete

A. B.

ȘTIINȚA ȘI AGRICULTURA

(urmare din pag. 1-a)

În care au dat bune rezultate roșiile, cartofii, vinetele, lăbușele, morcovii etc.

Septemlul sovhozului cuprinde 332 de vaci de lapte din rasa roșie de stepă, 14.500 de păsări, 250 de porci etc. Se construiesc acum 3 grajduri pentru vaci, fiecare a 104 capete, după modelul prezentat la Expoziția agricolă națională de la Moscova, și un grajd de porci de 250 de capete.

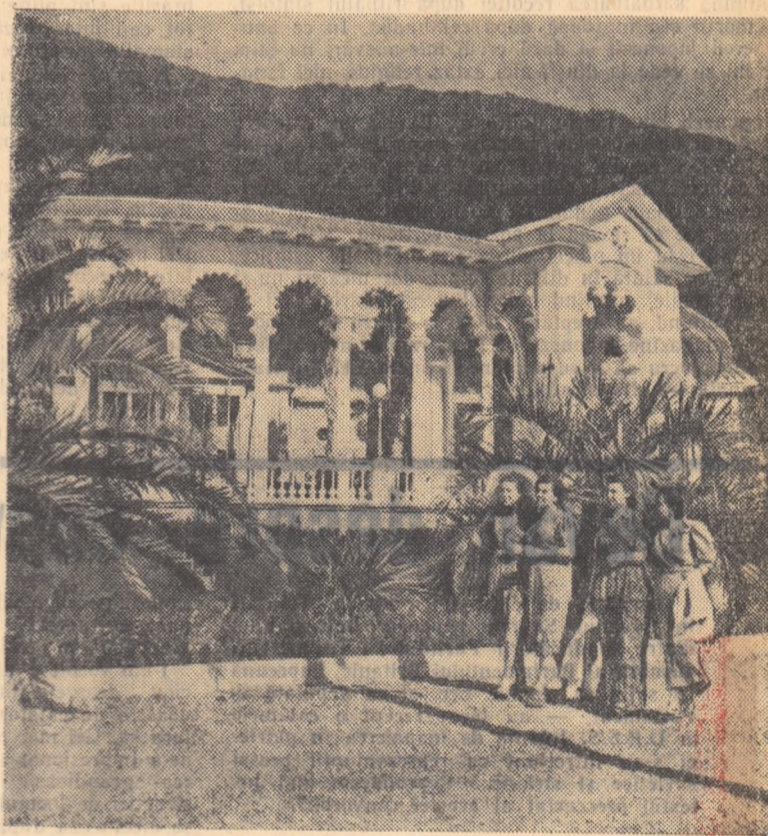
Asăzi în Republica Sovietică Socialistă Kazahă există 2.600 de colhozuri, 628 de sovhozuri, 468 de S.M.T. cu 218.100 de tractoare, 73.000 de combine, 60.000 de camioane.

În timpul șederii delegației noastre la Alma-Ata am putut să cunoaștem îndeaproape bogata activitate a Academiei de Științe a R. S. S. Kazahie, înființată în anul 1932. Am vizitat cu mult interes secția de zoologie și botanică a Academiei, precum și Institutul de Pedologie al filialei Kazahie a Academiei Agricole Unionale „V. I. Lenin“ din Moscova. Cu același prilej, ca specialist în științele agricole, am avut nenumărate discuții deosebit de instructive cu colegii mei din Kazahstan. De asemenea, am aflat amănunțit interesant în legătură cu noua disciplină științifică, astrobotanica, ale cărei baze se pun astăzi în cadrul Academiei de Științe a R. S. S. Kazahie.

Munca migăloasă din laboratoare, expedițiile de cercetare, sesiunile și discuțiile creatoare ale tinerelor instituții științifice din republică au înlesnit poporului kazah obținerea răsunătoarelor succese pe țărîm agricol. Științistii academicieni, împreună cu tehnicienii din raioanele agricole, au cartat solul, vegetația. S-au creat noi soiuri de plante și animale. Agrotehnica nouă stă la baza stabilirii rotației și asolamentelor.

Această simfonie a muncii, care înfrățește pe academicieni și agricultorii de pe teren, este o ilustrare a dragostei oamenilor sovietici față de patria lor socialistă.

Prof. dr. Al. Buia

La Gagra nu știi ce să admiri mai mult: frumusețile naturii, sau cele făurite de mina omului?

face ca Agiaria să nu fie lipsită de flori în nici una din cele douăsprezece luni ale anului. Mi-am imaginat viața timp de un an pe Metastasio. Exclamăția celebră a lui Metastasio, care socotea primăvara tineretea a anului, aici n-ar avea rezonanță, întrucît primăvara e tot timpul și poezii incitante de tineretăți ar avea de lucru într-una, în ritmul generațiilor succesive de flori pe care, chiar nefiind botanist, tot n-aș isprăvi să le enumăr într-un articol.

M-am scîldat în mare, la Batumi, în iulie, și n-aveam de ce să mă mir, dar mi s-a spus că sezonul balnear începe în mai și se încheie în decembrie. Vîntul nu prea bate aici, ca la Kobuleți, și totuși căldura e plăcută și nu obosesc. După cîteva zile, medietind și la longevitatea uimitoare a oamenilor din aceste locuri (oamenii mor pe la 120 de ani, iar cei de 70 se socot încă tineri). Începuseră a mă simți întinerit; așa că atunci cînd pionierii din Batumi mi-au pus la loc o cravată în tonul mi-am mirat de git și m-am urcat cu viciunile firească, pe care o uitasem demult, pe bordul va-

Victor Kernbach

prelucrată în mașini electronice de calcul, curățată de paraziți și, în sfîrșit, reproducută pe ajutorul unui aparat special pe hîrte fotografice. Avînd în vedere că greutatea aparatului de bord, care va trebui să fotografieze planeta și să transmită imaginile pe Pămînt, nu depășește 500 de kilograme, va fi nevoie de numai 250 de tone de construcții și combustibil, adică tot de cinci rachete ca și la transportarea tanchetelor-laborator pe Lună (o rachetă compusă va transporta aparatul, iar celelalte patru vor fi rachete de alimentare).

În feul acesta, durata expediției se reduce de la 738 de zile — la 146. Se înlătură toate obstacolele principale în zborul spre Venus: nu va mai fi nevoie să se aștepte rezolvarea definitivă a problemei privind biologia zborului; se exclude eventualitatea unor jefite omenești; se simplifică considerabil construcția și utilizarea rachetelor — ne mai fiind necesară asigurarea protecției echipajului contra meteoritilor și altor fenomene neprevăzute care ar putea surveni în spațiul fără aer, și nici de asigurarea rezervelor de alimente, scafandri s.a.

Explorarea prealabilă a planetei Marte poate fi realizată pe aceeași cale. Și în acest caz, zburînd într-un singur sens, durata expediției se reduce de la 962 de zile la 258. Zborurile următoare vor avea drept scop debarcarea tanchetelor-laborator pe această planetă.

Deci cu ajutorul a numai douăzeci de rachete cu cîte trei trepte, cîntărind fiecare doar 50 de tone, vom putea obține datele destul de amănunțite cu privire la Lună și la planetele Venus și Marte. Proiectele care propun să se trimită oameni în primele zboruri de explorare, folosind în acest scop nave interplanetare montate și expediate de pe sateliți artificiali — „insule zburătoare“, sînt deocamdată practic realizabile.

În ce privește data cînd se vor înfăptui zborurile interplanetare proiectul „L. V. M.“ prevede că expediția pe Lună ar putea fi întreprinsă în anii 1960—1965, iar pe Venus și Marte — între 1962—1967.

Calcululele prealabile au arătat că pentru înfăptuirea proiectului „L.V.M.“ ar trebui cheltuite sume nu prea mari, din care majoritatea ar fi folosite pentru utilajul terestru și deci, nu se vor pierde. Aceste sume ar fi de aproximativ 1.000 de ori mai mici decît acelea despre care vorbea H. Kelle.

Comunicatul Tass cu privire la lansarea în U.R.S.S. a rachetei balistice intercontinentale este o mărturie a faptului că noi dispunem de condițiile necesare construirii de rachete cosmice. Tara noastră — patria tehnicii reactive ale cărei baze le-a pus, prin lucrările sale, K. E. Tjolkovski — trebuie să crească locul înflin și în domeniul astronautilor, în domeniul cunoașterii lumilor îndepărtate.

Iuri Hlebțevici
candidat în științe tehnice

Minunile mării și ale vecinilor ei

Cine nu cunoaște marea sau a privit-o rar și cu indiferență, o socotea uniformă. Dar între munte și mare eu nu pot alege muntele sau marea; căci dacă muntele e bogat în forme, marea e bogată în culori, și piscurile muntelui se aseamănă adesea cu fundul mării de vreme ce natura n-a stat în cumpănă niciodată cînd, pîlcindu-se de eternitate, a mai schimbat neori aceste situații ale sale, împingînd munții în mările, împingîndu-le ca să toarne peste ele marea, și ridicînd scoicile de pe fundul mării, peste nori, în amfiteatre creste montane.

Totuși, nu despre mare voi vorbi acum, ci despre vecinii mării care trăiesc în belșug și soare pe litoralul georgian, la Gagra, la Gudauta, la Suhumi, la Poti, la Kobuleți ori la Batumi, primind tot anul oaspeți, așa putea spune, fără număr.

Despre Gagra am mai vorbit și cititorul cred că n-a uitat de fantastică întîlnire a muntelui cu marea, ca într-o superbă logodnă sub cununa aproape vesnic însoritălor cer... De aici spre sud, marea scîldăse cu milenii în urmă țărîmii din legendă al Colhidiei spre care venise Iason după lina de aur și de unde se întorse în Grecia natală cu lina de aur și cu o prea frumoasă soție, cu Medea, fiica regelui colhic. Mergînd pe acest țărîm, simt cum ale urne romane și deodată lungimea Mării Negre se scurtează și de peste lacul minuscul, imaginat sub înfrîngerea memoriei istorice, încep să adă pasul necăjit al lui Ovidiu, pe țărîmii dobrogeane. Corabierii romani au acostat aici. La Gagra, și au făcut fortificații pe litoral. Au lăsat urme și spre miiază, aici abhazii, care și-au capitala republicii lor autonome la Suhumi, în spul orașului — Acua.

Da, apă este destul în aceste tinuturi. Cite apă izbește în maluri mării și cite riuri curg din înălțimi și de multe ori, îmbiate de peisaj, se opresc odată și în lacuri...

Au fost aici și genovezi și turci și alți neamuri geloase de frumusețe și bogăția locurilor, azi îngrijite de georgieni și de abhazii și vizitate cu uimire și admirație de toate națiunile pămîntului. În împărăția țaristă, Gagra începuse să fie scoțită drept o Nissă răsăriteană, iar azi își găsește odihna în încăpătoare și luxuoase sanatorii ale ei, zeci de mii de oameni sovietici, atrași de magia soarelui subtropical scîldat de brîză și de zefirii printre pini și magnolii.

Casele de odihnă se numesc, în U.R.S.S., sanatorii, dar nu trebuie să fie bolnav, în inelele curent, ca să te odihnești în ele. Poți să nu accepți regimul sanatorial, care e facultativ. Directorul sanatoriului „Ucraina“ din Gagra îmi spunea că și obseala e o boală. Înainte de Revoluție, majoritatea oamenilor obosiți de trudă erau vindecați de această maladie prin

moarte. Moartea era sfîrșitul tuturor bolilor, mari și mici. Azi, omul obosit în chip firesc de unsprezece luni de muncă își recapătă puterile într-o lună de odihnă, iar primul medic curant este aerul combinat al acestor minunate locuri.

Aceasta e Tara Sufletului. Abnă, cum își numesc patria abhazii. M-am dus la Suhumi, adică la Acua, să văd de unde izvorăște sufletul, dar am aflat că nu din capitală, ci din micuța localitate montană Psirha (altfel spus: Noul Athos), care fusese în trecut o imensă mănăstire, iar azi e un excelent sanatoriu, unde oamenii se vindecă pe alte căi decît cele indicate de sf. Ioan Damaschin în „Dogmatica“ sa. Am stat cîteva ceasuri la Psirha ca să pot constata încă o dată că sfîntul părinte din Damasc, psiholog fără vocație ca și ucenicii săi de odinioară, de la Psirha, greșise enorm în diagnosticul său empiric. Dar la Noul Athos de azi am găsit fete rumene și înălțaci veseli, bucurîndu-se de adevărată sănătate pe care o dau munții și vecinătatea, aici nu chiar alăturată, a mării. Așa că izvorul sufletului l-am găsit tot la Suhumi, în capitala Abhaziei, printre clădirile, rădăcite în culori deschise și moi, dizolvate de soare în fine acuarică. Cînd m-am plimbat cu proaspătul meu prieten poetul abhaz, Kumi Lomia, pe țărîmii mării și prin desigurile muntești, am gustat din plin sufletul acestor oameni ai sudului cald, pe care acei ce nu-i cunosc și mai ales nu le cunosc istoria, îi numesc pe nedrept oameni cu fire închisă. Soarta abhazilor a fost dificilă și Colhida, în ciuda roadelor ei innumerbare, le-a fost nepriemnică și lor și georgienilor, atrăgătoare cum era pentru altele neamuri străine venite cu sulia sau cu tunul ca să-și facă prieteni munții și apele iar pe oamenii locului, sclavi. Numai că nici muntele, nici apele n-au trădat și pînă la urmă tot georgienii și abhazii au rămas stăpîni Colhidiei și chiar dacă strămoșul lor i-a dat lui Iason lina de aur, bogățiile rămase s-au insușit. Căci așa cum am văzut cu ochii mei acolo, pînă la izvorul sufletului a fost Revoluția din Octombrie, care a fertilizat hîrnica și îndemnează tuturor localnicilor colhidici.

La Suhumi sînt foarte multe parcuri și obșnuit lumea îi zice orăș-grădina. Dar nici aici în Georgia asemenea trăsături nu sîntesc mirare și călătorul nu poate socoti niciodată din mers unde e mai multă vegetație. Dar i la Suhumi, în bazine, am văzut tăvilă e norme de victoria-regia, care pot susține, ca niște pule, grăunții pînă la cincizeci de kilograme, la Batumi am întîlnit păduri de bambus cu abundența ciulinilor din Bărăgan. Hectare interminabile de ceai și de plante citrice se întind între munți și mare, sint sere experimentale și orașul duce o intensă viață por uară, fiind punct

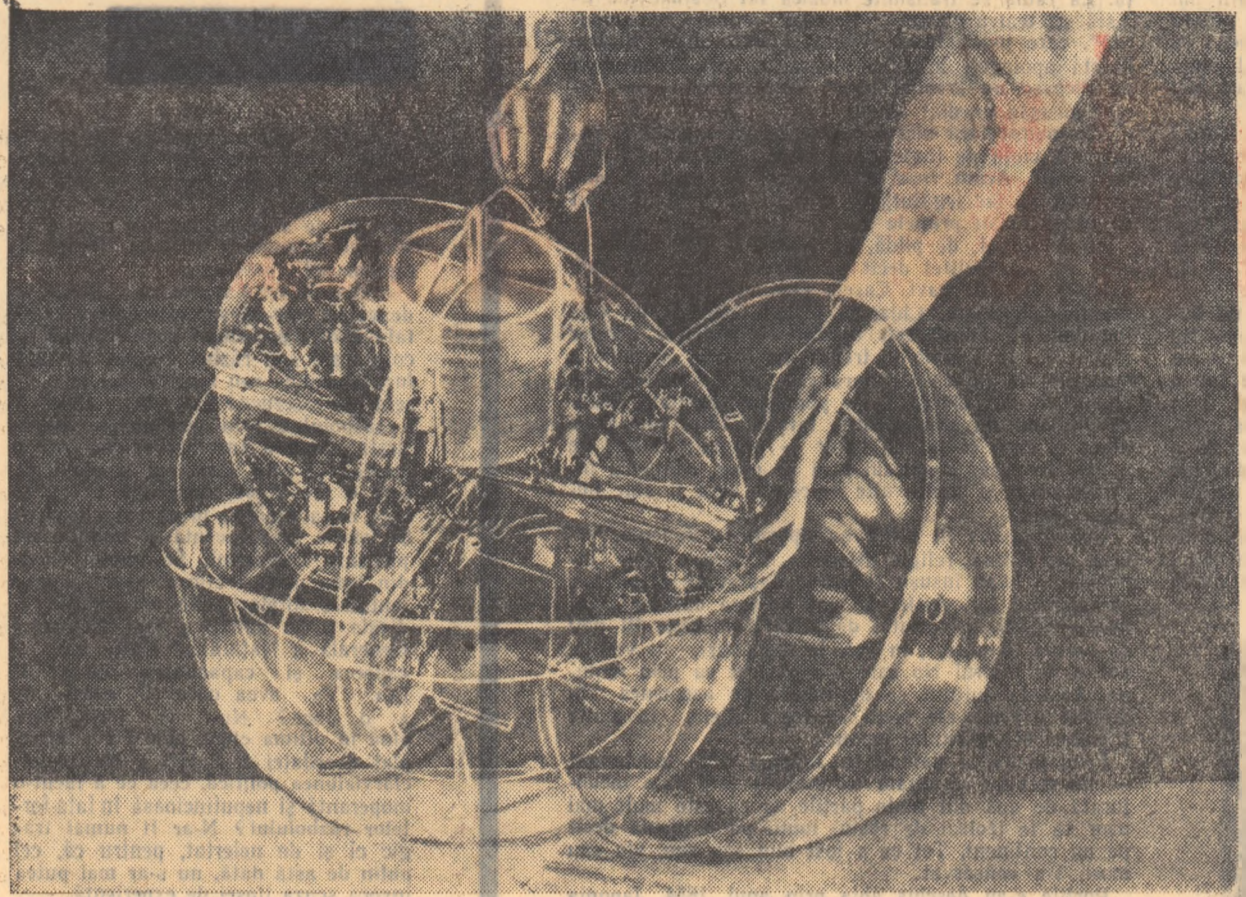
de principal export de ceai și de fructe. Dar am văzut la Suhumi și un lucru mai rar. Într-un laborator științific unde se studiază cu mijloace științifice moderne cancerul și poliomielița există anexată o vastă pepinieră de maimuțe (vreo șapte sute), a căror îngrijire strict științifică asigură biologii și medicii o muncă fără întreruperi și fără nevoie de a importa din alte continente pe strămoșii omului, deveniți utili științei.

Și apoi, știind ce înseamnă psirha, am luncat spre miiază-zi. Las îndărăt portul Poti, un fel de inimă a Colhidiei, cu institutul lui pentru studierea cealiului, las orașul Kobuleți — o panglică întinsă pe țărîm ca pentru măsurătoare — cu ciudata lui răcoare permanentă în mijlocul vastului imperiu solar (sint curenții mării care se întîlnesc aici și se odihnesc înaintea de a se întoarce la locurile lor), las în urmă și excelenta fabrică de ceai din Ceakvi, unde am crezut la început că mă aflu într-un depozit de scumpe parfumuri, și mă opresc la Batumi, capitala Agiari.

Cînd, în prima dimineață batumiună, m-am plimbat prin lungul parc pe litoral (o mie șapte sute de metri), tovarășii care mă însoțeau mi-a spus cu un suris ciudat —

— Bagă de seamă: calci pe fundul mării.

Îmi place marea, dar sub mare n-am fost niciodată și am închis o clipă ochii, tulburat, să ascult vinzoleala de alături a valurilor. Mi s-a spus că acum vreo 50 de ani parcul acesta excelent încă nu exista și erau numai pietrișul și scoicile pe care calc acum eu, dar pe care se rezema atunci marea. Marea Neagră se retrage din ce în ce mai mult spre apus. M-am gândit atunci la edenică natură georgiană, care mereu își corectează frumusețea și dărnicia. Așa cum a dat naștere, firzuiu după așezarea pare-se definitivă a rînduitorilor sale pe glob, lacurile Rîja, a mai cedat și aici din imperiul său, simfînd că e nevoie de un parc care să-l fie briu acestul frumos oraș Batumi. În Olanda omul s-a căsătorit cu marea pămînt și marea s-a răzăbunat împotriva lui și nu o dată iar aici dăruiește singură și nu m-aș mira să aud cîndva că în extazul dăruirii supreme, s-a scurs toată undeva în adîncul pămîntului, dîndu-mi posibilitatea să mă întorc în Georgia cu trenul pe același drum pe unde au sîfîit vîntrelele lui Iason. Este pe-aproape de Batumi un Cap Verde, o ieșitură de pămînt în mare; aici, pe un teren de 108 hectare, se află cea mai mare grădina botanică din cite am văzut vreodată. Împărțită pe sectoare „naționale“, ea cuprinde toată flora de pe glob, din Japonia pînă la cele două Americi. Autorii acestui grădini botanice sint oameni de știință, dar dumnezeul de este natura litoralului georgian care

Itak sum va arăta satelitul artificial al Pămîntului, care va fi lansat în curînd pentru explorarea spațiilor cosmice.

Luna-Venus-Marte

Proiect de explorări cosmice pentru următorii zece ani

Apropiata lansare în Uniunea Sovietică și în Statele Unite ale Americii a unor mici laboratoare cosmice, — sateliți artificiali ai Pămîntului, — prevăzută în programul Anului Geofizic Internațional, va fi primul pas de foarte mare însemnătate practică în explorarea Universului.

Posibilitatea zborului pe cele mai apropiate planete ale sistemului nostru solar nu mai este contestată acum de nimeni. Datorită descoperirilor geniale ale științei rus K. E. Tjolkovski — de la a cărui naștere s-au împlinit la 17 septembrie, o sută de ani — problema zborului în cosmos a trecut din domeniul fanteziei în sfera științelor exacte; a devenit preocuparea oamenilor de știință și a inginerilor. Dresa mondială publică meru vestii despre proiecte din ce în ce mai realiste privind zborurile interplanetare. În „Proiectul programului de înfăptuire a comunicațiilor interplanetare în următorii 30 de ani“, prezentat în 1955 la Congresul internațional de astronautilă de la Copenhaga, de către savantul german H. Kelle, se arată că în anii posibili au fost elaborate în diferite țări ale lumii cel puțin 80 de proiecte — unele dintre ele, mai puțin mature, avînd numeroase variante. Analizînd cîinci mii de variante ale acestor proiecte, savantul german a ajuns la concluzia că construirea primilor sateliți artificiali cu pasageri va putea începe în perioada 1966—1970, că în următorii șase ani este posibilă organizarea primei expediții cu oameni în Lună, iar apoi, în decurs de șapte ani, și în Marte.

După părerea lui H. Kelle, pentru înfăptuirea unor asemenea expediții va fi necesar ca dincolo de atmosferă, la aproximativ 1.500 de kilograme deasupra Pămîntului, să fie create două urse „insule zburătoare“ — un fel de stații intermediare pentru montarea și echiparea navelor rachete. Pentru înfăptuirea întregului program sînt necesare zeci de milioane de tone de construcții și combustibil, al căror cost prevăzută se ridică la aproape 50 de miliarde de dolari.

Proiectul meu prezintă avantajul că pentru prima etapă de cercetare a Lunii — adică pentru explorarea ei cu rachete teleghidate — sînt necesare numai cinci rachete cu trei trepte, avînd fiecare o greutate inițială de numai 50 de tone, ceea ce dă un total de 250 de tone.

Curînd și Venus își va dezvălui tainele

După Soare și Lună, Venus este cel mai strălucitor astru. Pînă nu de mult, nici literatura fantastică nu cuteza să abordeze problema zborului pe această planetă misterioasă. Și nu întîmplător, Ca dimensiuni, ea este aproape egală cu Pămîntul. Diametrul planetei este cu numai trei sutimi mai mic decît cel al globului nostru, masa ei reprezintă patru cincimi din masa totală a Pămîntului, iar gravitația pe Venus are aproape aceeași valoare ca și pe Terra.

În condițiile folosirii combustibilului termochimic, pentru transportarea fiecărei tone de încărcătură utilă dincolo de limitele de acțiune a rachetei pămîntești, greutatea inițială a rachetei compuse trebuie să fie de cel puțin 100 de tone (incluzînd greutatea construcțiilor și combustibilului). Dar pentru a învinge de patru ori forțe gravitaționale echivalente cu cea a planetei noastre (la pornirea de pe Pămînt și la sosirea pe Venus, la decolarea în zborul de înapoiere și la aterizare), pentru fiecare tonă de încărcătură utilă sînt necesare 100 de milioane de tone de construcții și combustibil. Dacă ar pleca spre Venus și oameni, greutatea utilă a navei interplanetare ar fi de sute de tone. Înmulțind aceste sute cu 100 de milioane vom obține un număr cu 11 cifre reprezentînd costul construcțiilor și combustibilului, care ar aduce la realitate chiar și pe cel mai fantezist visător.

Specialiștii în tehnica rachetelor și astronauții susțin în unanimitate că asemenea zboruri vor putea fi înfăptuite doar după ce vor fi create lipuri de motoare principale noi, care să funcționeze fie cu energie atomică, fie cu un alt fel de energie încă necunoscută.

Inseamnă oare această că planeta Venus va rămîne pînă atunci neexplorată?

Nu. Noile metode de dirijare la distanță mari a rachetelor interplanetare, rezolvarea problemei alimentării lor suplimentare pe parcurs (cu ajutorul unor rachete de asemenea teleghidate), faptul că s-au elaborat principiile „televiziunii cosmice“, pre-

„L.V.M.“ este proiectul zborului pe Lună, Venus și Marte cu rachete cosmice standard dirijate de pe Pămînt prin radio. Autorul lui este tînărul savant sovietic I. S. Hlebțevici, candidat în științe tehnice. Proiectul a fost prezentat de curînd, de către autor, în auditoriul planetarului din Moscova. Tot acolo a fost prezentat și un scurt metraj realizat de Studiul de filme de știință popularizată din Moscova. Spectatorii au avut astfel posibilitatea să vadă cum s-a născut planul unei etape foarte importante a viitoarelor explorări ale Universului: transportarea pe Lună a unei tanchete-laborator radioteleghidate.

Filmul ne transportă în viitorul apropiat. Pe ecran apare o navă interplanetară radioteleghidată, compusă din trei rachete, lansată de către un stratoplan. Iată-o luîndu-și zborul spre Lună. Pe măsură ce combustibilul se consumă, se desprinde mai întîi racheta din coadă, apoi și cea de la mijloc. Restul navei continuă mișcarea și intră într-orbită circulară. Aici o ajunge din urmă o rachetă de alimentare dirijată de pe Pămînt. Completîndu-și astfel rezervele de combustibil, nava interplanetară își ia zborul spre Lună. Iată-o acum aterizînd pe șesul întins al „cîrcului lui Plolomeu“. Se deschid trapelile. Din rachetă iese o tanchetă-laborator automată, prevăzută cu aparatul de televiziune care face legătura cu stațiunea terestră de dirijare. Se transmite comanda și tancheta pornește la drum pentru a „privi“ suprafața Lunii și a transmite pe Pămînt „impresii“.

În articolul de față autorul expune pe scurt principalele teze ale noului său proiect.

de lucru desfășurat după un program special. O bună parte din operațiile de teleghidare a rachetelor revine mașinilor electronice de calcul, cu acțiune rapidă, care prelucreză rezultatele măsurărilor și observațiilor efectuate de diferite aparate precum și ale imaginilor de televiziune recepționate pe Pămînt. Întreaga aparatură de dirijare va fi concentrată într-un punct special de radioteleghidare, aflat în preajma antenelor.

La prima vedere, construcția poate părea destul de voluminoasă. Dar ea va rămîne pe Pămînt, nefiînd nevoie să fie lansată în spațiul cosmic. În primele călătorii interplanetare își vor lua zborul doar rachete compacte și relativ ușoare. În al doilea rînd — și acesta este un lucru nu mai puțin important — un astfel de complex de utilaje va putea dirija rachetele trimise nu numai spre Lună, ci și spre Venus și Marte, aceste zboruri nefecutîndu-se, firește, în același timp.

Conform calculelor făcute, cu ajutorul instalației amintite rachetele vor putea fi conduse cu precizie pînă la punctul de destinație.

Conform calculului nostru, masa ei reprezintă patru cincimi din masa totală a Pămîntului, iar gravitația pe Venus are aproape aceeași valoare ca și pe Terra.

Conform calculului nostru, masa ei reprezintă patru cincimi din masa totală a Pămîntului, iar gravitația pe Venus are aproape aceeași valoare ca și pe Terra.

JAPONEZII

Am ajuns la Tokio cind in floarea „sakura” — un soi de visin care nu rodeste. Japoniezii ii seamana numai de dragul florilor, dar de inflorit infloresc o singura saptamana pe an, in floarea visinii sau se transforma intr-o sarbatoare populara; toate strazile sint atunci impropodite cu crengele si buchete mari de flori naturale si de hartie.

Natura Japoniei e foarte agitata. Pretutindeni — munii, vulcanii. Oriunde te-ai duce, dai peste muntii si marea care se invineaza. Cutremurele sint foarte dese. Calamitatile naturale — taifunul, inundatiile — arunca pe drumuri, aproape in fiecare an, milioane de japonezi. In paduri creste bambusul, iar pe piscurile inalte, pini, stejarii. Am vazut puzderie de cameli; eram obisnuit cu tulipinele gingase care la noi cresc in ghivece, dar in Japonia camelia este un adevărat copac, si da niște flori tuburătoare: albe, roze, purpurii. Japoniezii iubesc patimas natura; fiecare om, oricît de sărac ar fi, jinduieste să evadeze măcar pentru o zi la munte sau la mare. Muntele Fudziamu, cu linii severe, de o regularitate geometrică, cu piscul înzăpezit, se vede de departe. Fudziamu este subiectul multor tablouri, așez, firme, chiar și al etichetelor de pe cutiile de chibrituri. Pe lângă multe case vezi grădinițe minusculi, care n-au nici răzoare, nici flori; ele reproduc în miniatură peisajul montan: un pin cu ramurile răsirate, ca răscolite de vînt, un „lac” de dimensiunile unui lighean, două-trei pietre, petece de mușchi foarte verde, mătosos.

Lingă vechile temple și mănăstiri, mai ales la Kioto și Nara, întinșișiruri de autobuse încăpătoare: sint excursiile scolare. Băieții sint îmbrăcați în uniforme, fetele în costume marinară. Rar vezi pe careva fără aparat de fotografiat. Dintre numeroșii vizitatori, puțini se roagă; cei mai mulți privesc, fotografiază, fac însemnări. Intr-un vechi templu budist de lângă Kioto, un preot mi-a dăruit o statueta a lui Budha. Am vrut să-i dau și eu ceva ca amintire, dar n-aveam la mine nimic în afară de o insignă cu porumbelul păcii. În ziua următoare, la Kioto am avut o întîlnire cu reprezentanții ai intelectualității locale. M-au întrebat despre Șostakoviți, despre Sarian, despre ultimele romane sovietice, despre atitudinea mea față de experiențele atomice. O discuție ca asta putea foarte bine să aibă loc la Praga sau la Kiev. La un moment dat, printre cei de față l-am văzut pe cunoscutul meu — preotul budist. Era îmbrăcat într-un costum european, cu haină albastră, cu revere.

La Fukuoka, bolnavii înconjurau în fugă templul lui Budha, atingînd pietrele cu minile; alergau ca niște adevărați sportivi. Pietrele erau tocite, călcate de alifia generații de credincioși. La Tokio am văzut un linar japonez, foarte elegant, care însoțea o femeie dragă. Mergeau pe stradă și admirau vitrinele magazinelor. Apoi s-au oprit lingă un templu sîntos, au păstrat o clipă de tăcere, au bătut din palme (așa se roagă sîntoșii) și au plecat imediat mai departe, continuînd o discuție însuflețită. În Japonia există 150 de secte, dar cele două religii de bază sint budismul și sîntoșismul. Dacă ar fi să-i dăm crezare statisticilor, în Japonia sint mai mulți credincioși decît locuitorii: 40 de milioane de budisti, 60 de milioane de sîntoși. Dar japonezii sint cu totul atîmpîning sărbătorile recoltei după ritualul sîntos, iar morții și-i îngroapă după cel budist. În ce am crede japonezii și dacă cred, într-adevăr, nu știu, dar nu se vede la dinșii nici extaz religios, nici fanatism.

Japonezii sint foarte politici. Limba lor e foarte bogată în formule care exprimă respectul față de interlocutor. Cînd doi japonezi fac cunoștință, se înclină așa de mult, încît fac un unghi de 45 de grade, atîngu-și aproape genunchii cu minile. Și nu se grăbesc de loc să revină la poziția verticală. Stringerea de mînă este o obicei european; în țările asiatice, oamenii se salută în diferite feluri, dar niciunul nu-și întind minile, scotind obiceiul acesta barbar și la drept vorbind, adreptate). Dar pe străzi, în autobuse, în magazine, japonezii se înghesuie la nevoie, fără ca acest lucru să li s-a pară nevăzător. Una-i viață personală — alta strada.

Cînd fac cunoștință, japonezii schimbă numaidecît cărțile de vizită. Un japonez de condiție mijlocie, imparte pe an cîteva sute de cărți de vizită. Evident, cartea de vizită nu este o invenție japoneză, dar japonezii i-au găsit o întrebuintare foarte rațională. Fiecare are acasă o cartotecă — un îndreptat albăstrie al tuturor oamenilor pe care l-a cunoscut, cu indicații precise asupra stării sociale și adreselor.

În afară de cărți de vizită, japonezii folosesc foarte mult pelicula fotografică; ei fotografiază totul și pretutindeni. Aparatele de fotografiat sint de calitate superioară și de toate prețurile.

Nu-i deloc ușor să înveți să citești și să scrii, pentru asta trebuie să memorizezi cîteva mii de ieroglife. Limba japoneză se deosebește de cea chinază atît prin structura ei, cît și prin lexicon. Pentru a înlesni transcrierea cuvintelor japoneze cu ieroglife chineze, a fost creat un alfabet fonetic suplimentar, „kana”, care are 47 de semne. Japoniezii iubesc ieroglifele, și mișcarea pentru creșterea alfabetului fonetic are foarte puțini partizani. Zețarii iubesc orice vizitator străin: prin cunoștințele lor, ei pot fi asemuiți cu academicienii, iar prin agilitatea cu care trec de la o casetă la alta pentru a lua semnul necesar, cu sportivii. Dar și mai mult seamănă cu niște vrăjitori.

În Japonia aproape că nu există analfabeți. Ziarele au tiraje uriașe. Iată cîteva cifre: 186 de ziare

în străduțele periferice ale orașului Tokio află mii de baruri cu reclame orbitoare. Aproape toate poartă nume franceze: noaptea, Tokio vrea să semene cu Parisul. În vară, domnește semiobscuritatea. Japoniezii mai modesti beau bere, cît bogatii cocktail sau whisky.

Cocktail-ul este preparat ca în America. Totuși cei care lă prepară asistă ziua la „ceremonia ceaiului”, care este atît de solemnă și de complicată, încît nici un barman nu s-ar încumeta să-l facă. Există cursuri speciale unde femeile învăt să prepare ceaiul. Ceaiul de un verde aprins, foarte mirosos, fierbe direct în cisternă specială și este vînturat cu un fel de pămînt făcut din mîdăle subțiri de bambus.

Fetele învăt de asemenea arta de a face un buchet de flori, care în japoneză se numește ikebana. Nu se pun multe flori în vază, ar fi grosolan. Se iau doar două-trei fire și o crengeuță și se înfig într-o pernă metalică ce se ață într-un vas cu apă. Arta constă în a alege și a potrivi trei flori și două crengeuțe sau două flori și o crengeuță. La Kioto există o școală superioară specială, care eliberează diplome absolvenților ce și-au însușit arta de a face un buchet. În vederea aceluiași scop, există cercuri studențești și muncitorești, inițiate de organizațiile de stînga ale „iubitorilor ikebanei”. Conducătorul unui astfel de cerc mi-a explicat că el „apără cultura națională de cosmopolitism”.

un reportaj de ILYA EHRENBURG

apar într-un tiraj total de 35 milioane exemplare; ediția de dimineață a ziarului „Asahi” are șase milioane de exemplare, iar cea de seară — 2.700.000; „Mainichi” apare dimineața în 4,5 milioane de exemplare, iar seara în 3 milioane. Radio-ul este foarte răspîndit. S-a calculat că revine un aparat la șase locuitori.

La Tokio există un cartier special al librărilor — Kanda. Găsești acolo librării uriașe, anticariate. Librăriile sint pline tot timpul de studenți, care citeșt tot ce-i interesează. Pe fiecare carte este imprimată ștampila autorului; semn că ediția este legală.

E greu să-ți dai seama care-i student și care elev. Sistemul de învățămînt japonez este destul de complicat: șase ani de școală elementară, trei de școală medie, trei de școală superioară și patru ani de universitate. Cei din „școlile superioare” pot fi numiți și studenții și elevii. Ca să treci dintr-o școală într-alta, trebuie să dai dovadă de aptitudini deosebite, așa că mulți se lasă păgubași. În Tokio există trei universități de stat și 140 de universități particulare și școli superioare. Universitatea Vaseda are 6.000 de studenți. Din 115.000 de candidați, anul trecut au fost admiși numai 4.000. În total, în Japonia sint aproximativ 5 milioane de studenți. În schimb studenții sint foarte puține — între 3-5 la sută; în facultatea de medicină, de exemplu, nu există nici o studentă, pe cînd școala superioară de farmacie are totuși cîteva.

Guvernatorul unei mari prefecturi m-a invitat să cinam într-un restaurant japonez tradițional. Guvernatorul este un om cu idei înaintate. La masă erau numai mulți oameni de cultură și trei gheșe. Una se numea „A-ma barză”, avea numai 18 ani și abia terminase studiul de pregătire pentru profesia de gheșă. Gheșă trebuie să știe să danseze, să cînte din gură și la diferite instrumente muzicale, și să fie în același timp o interlocutoare plăcută. Coafura gheșei este complicată, și ea s-a n-o strice, își pune noaptea sub cap o instalație specială din lemn. „A-ma barză” mi-a povestit că i-a plăcut foarte mult Natașa Rostova și Pierre și că se duce zilnic la cinematograful, dar numai la filme străine.

Cel mai mare succes de librărie l-a avut în ultimul an romanul „Cheia”, al scriitorului septuagenar Dzin-tiro Tamigaki, lipărit în 450.000 de exemplare. Romanul descrie viața sexuală a unor soți ce-și notează cu sinceritate într-un jurnal toate satisfacțiile și nemulțumirile pe care le încearcă. Multe fete au citit cartea aceasta. Mi s-au povestit multe despre dramele sentimentale care s-au dezvoltat. Și astăzi încă mai sint părinți care aleg soți pentru fiicele lor, refuzînd acestora libertatea de a face alegerea. Așa se mai mărită și acum multe din cititoarele romanului „Cheia”.

Tineretul practică mult sportul. Expozițiile Picasso și Matisse au avut mai mulți vizitatori decît în Fran-

ța. La radio se transmite muzica lui Șostakoviți. Există un teatru clasic — Kabuki, și unul „contemporan”, care înca lăbsen, Cehov, Gorki, Shaw, Sartre. Există apologii ai artei abstracte, care-l consideră pe Picasso un „realist plat”. Orice modă, orice curent găsește imediat adepti.

Am înșirat fără nici o ordine cîteva aspecte disparate ale vieții de toate zilele, care atrag atenția noilor sosiți. Acum însă aș vrea să le analizez mai profund, să fac legătura între fapte care mi-au părut de neînțeles în primele zile.

Am observat de pildă, că japonezii se poartă acesă ca totuși decît pe strădă: sint mult mai amabili și mai grați. Casele japoneze sint de o curățenie scrupuloasă. Chiar și pistele știu că nu este îngăduit să murdărești tatalui — podelele odăilor japoneze. În schimb în trenuri nu există scurmiere, murcure de lăgar sint aruncate pe jos. Geamurile cluburilor sint murdare, iar podelele nespălate, fiindcă probabil nu sint scotite tatalui. Între lumea de afară și casa există un hotar — pragul; înainte de a pași în casă, japonezul lasă pe prag, odată cu încălțămîntele, și multe alte obiceiuri care li sint impuse afară.

Cu 15 secole în urmă au apărut în Japonia, venind din China, religia, filozofia, scrierea, artele. Japoniezii și le-au însușit și le-au adaptat cerințelor lor, caracterului lor. Astfel a luat naștere cultura japoneză, bogată și variată, de a cărei măreție îți poți da seama în muzee, în vechile mănăstiri, în vechile poezii, în teatrul No care s-a păstrat ca prin minune. Această cultură se ogîndeste de asemenea în diferite aspecte ale vieții de toate zilele, în multe trăsături ale spiritului japonez.

Feudalismul a dăruit în Japonia timp îndelungat — nu trebuie să uităm că această țară este înconjurată de apă din toate părțile, și că este mult mai ușor să te izolezi de restul lumii pe o insulă decît pe un continent. Tot ce a fost bun sau rău, viu sau mort, s-a conservat.

Porțile s-au deschis abia prin anul 1854. Japonia s-a îndreptat spre civilizația Europei occidentale. S-a dezvoltat industria, s-au ivit banchierii. Ca și înainte, împărțutul era scotit o zeitate, dar în jurul lui a început să mișune banchierii, industriașii, militarii. Mitologia a început să fie scotită un accesoriu artistic. Poporul a început să se deștepte. Au izbucnit răscoale țărănești, greve. S-a născut o intelectualitate nouă care lă cîtea pe Marx și pe Nietzsche, pe Kropotkin și Dostoievski, care studia la Sorbona, lua cunoștință de activitatea revoluționarilor ruși și aprecia romanele lui Proust. În al doilea deceniu al secolului nostru vechia orînduire a început să trosnească din încheieturi. Atunci puterea a încăput în minile reprezentanților cercurilor extreme de dreapta, care căutau să convingă poporul că este lipsit de „spațiu vital”. De aici a pornit loată nenorocire. Tragicul sîrșit este cunoscut.

Ocupația americană a fost o grea încercare pentru sufletul poporului. Ea l-a găsit pe japonezi nu numai rușinați materialmente, dar și deprimați moralmente. În țara domnea haosul, nimeni nu știa încotro s-o apuce. Ziarele relatau despre demonstrații și greve, despre jalba și proteste.

Despre alifia aș vrea însă să vorbesc: despre rezistența morală, despre ceea ce se petrecea dincolo de pragul fiecărei case japoneze, în timp ce străzile răsunau de rîsetele și cîntecele băieților din Oklahoma sau din Nebraska.

Japonezii cu judecată sănătoasă și dau desigur seama de superioritatea tractorului asupra plugului de lemn și a mașinilor moderne asupra primitivului război de țesut. Este de ajuns să stai o singură zi în Japonia pentru ca să te convingi de repeziciunea cu care și-au făcut loc în această țară elementele civilizației moderne. Dar Japonia nu este Oklahoma și nici Nebraska. Ea este țara unei străvechi culturi și nu a unei culturi a vîrfurilor societății: în cîntecele, în portul, în obiectele țărănești se observă un gust rafinat, șlefuit de veacuri. S-ar mai putea adăuga că Japonia nu este America, că popoarele asiatice le este caracteristică profunzimea spirituală, contemplația, strădania de a descifra sensul vieții. Desigur, japonezii sint foarte activi, harnici, ei au și simțul ironiei, știu să se și veselească. Dar sînd pe tatalui, fiecare japonez cugetă la lucruri esențiale, care nu le-ar trece niciodată prin cap băieților veseli din Oklahoma. Aprecînd mașinile, saluțînd progresul tehnicii, japonezul știe că omului nu-l ajunge numai confortul. Iată izvorul neliniștilor pe care le constatam deseori sînd de vorbă cu tineretul japonez.

Japonezii se află puși în fața unui adevărat ghem de contradicții. Trebuie apărată arta tradițională de a face buchete, dar nu pot fi aparate multe obiceiuri rămase din perioada feudală. Puțini sint aici care mai păstrează „obiceiul casn” japonez, așa numitul „onna daigaku”, dar viața milionanelor de femei este încă legată de precepte arhaice: „Femeia trebuie să vadă în soțul ei un stăpîn... Soarta femeii este să se supună constant”. Greutatea luptei constă în faptul că ea este dusă în același timp și împotriva rămășițelor trecutului, și împotriva falsei străluciri a civilizației, și împotriva cultului banului și al confortului, care au fost aduse din Lumea Nouă.

Desigur că și economia îi preocupă pe oameni: n-ai unde să-ți desfaci mărfurile, importul crește, exportul stagnează, somajul la proporții. Cînd mă aflam în Japonia, oamenii vorbeau insistent despre călătoria delegațiilor socialiste la Pekin. Posibilitatea comerțului cu China îi interesează pe toți japonezii. Dar poate că interesul față de China este mai larg și mai profund? Un japonez în vîrstă, întors de curînd din San-Francisco, boținut de profesie, care cu greu poate fi bătuit de simpatii pentru politica de stînga, mi-a spus zîmbînd: „Dacă am învăt de la Ford, de la Bergson, de la Spengler sau de la Sartre, de ce n-am învăt și de la un kuli chinez?”

Chi dintre cei cinci milioane de studenți vor găsi de lucru? Nu știu. Unii își spuneau cu un zîmbet trist: „În schimb învătăm cîte ceva în universități... Ziarele scriu că în rîndurile tineretului s-au înmulțit simucurile și că ele se datează somajului și dramelor sentimentale, dar și înrămirărilor sufletești. Se sînuic sulte, poate chiar mii de oameni; zeii de milioane însă trăiesc și căută. Ei glumesc cu tristețe, se gîndesc mult, citeșt multe, foarte mult.”

Îmi amînesc de o seară, de o librărie, de sulele de studenți care răsfoiau acolo cărți, reviste, în cărți ei nu caută distracție, ci răspunsul la multe lor îndoieli.

Soluții, nu paleative

Situația internațională este „anormală și alarmantă”. Așa a fost caracterizată de A. A. Gromiko în fața Adunării Generale a Națiunilor Unite. Cereșul de a spune lucrurilor pe adevărat lor nume e o vechie tradiție a diplomației sovietice.

Ministrul de Externe al URSS, A. Gromiko, a dezvoltat într-adevăr alternativa capitală a unei prezențe: pace trinitică și colaborare sau război atomic. Să mai începă ezitări sau tergiversări la o asemenea răscruce? Sau simpla amînare a războiului, prin continuarea nebușteșii curse a înarmărilor pe care o implică și prin sîrăcirea treptată pe care o are drept consecință ar putea oricî evita pînă la urmă cataclismul? Și istoria încă recentă și bunul simț pledează contrariul. Se impun deci din timp măsuri eficace și nu simple tentative dilatorii. Se cer soluții radicale și nu paliative, iar Adunarea Generală a Națiunilor Unite are și căderea și capacitatea de a le lua. Va avea oricî și curaj de a o face? Nu-i va lipsi oare pînă în ultima clipă, cum i s-a întimplat decedatei Societăți a Națiunilor, clarviziunea politică, ceea ce a făcut-o inoperantă și neputincioasă în fața forțelor războiului? N-ar fi numai tragic ci și de neiertat, pentru că, cel puțin de astă dată, nu s-ar mai putea invoca scuză lipsei de experiență.

Soluțiile radicale sint totdeauna simple. Dar poate din această cauză sint cîteodată mai greu de adoptat. Făcînd bilanțul unor dezastre istorice, sîntem cit de „simplu” ar fi putut fi evitate. Poate că și viitorul nu va înțelegi nici el de ce, la jumătatea secolului al douăzecilea, soluțiile cele mai radicale au întîmpinat astfel de mari obstacole. În tot cazul, nu se va putea contesta existența unor voci lucide care au avertizat și au arătat calea cea dreaptă.

O asemenea cale dreaptă, menită să restaureze încrederea, să opereze o apropiere apreciabilă, să stimuleze colaborarea și să alunge definitiv spectrul catastrofelor atomice a fost indicată de A. A. Gromiko la 20 septembrie: dezarmare, coexistență pașnică, colaborare economică. Uniunea Sovietică este pentru rezolvarea radicală a problemei dezarmării, dar poziția puterilor occidentale o obligă decodată la propuneri parțiale: încetarea la 1 ianuarie 1958 pe termen de 2-3 ani a exploziilor nucleare și termocentrale; obligația provizorie de a nu folosi timp de 5 ani armele atomice și cu hidrogen; discuții pentru realizarea unui larg acord internațional în problema dezarmării. Coexistența pașnică implică respectarea reciprocă a integrității și suveranității, neagresiunea, neamestecul în treburile interne, egalitate și avantaj reciproc. În colaborarea economică poate fi pregătita de o conferință internațională și apoi de un organ permanent în cadrul O.N.U.

Se s-ar putea obiecta unor asemenea propuneri? În nici un caz că nu corespund momentului. Fără îndoială că ele contravin flagrant intereselor fabricanților de arme. Dar interesele marilor mase, ale civilizației au fost principalul mobil al acestor propuneri. Nu mai adoptarea lor de către a 12-a sesiune a Adunării Generale ar face ca barometrul situației internaționale să nu mai rămînă ancorat multă vreme la „anormal și alarmant”.

De la Bandung la Cairo

Istoria prezintă uneori paradexe dintre cele mai interesante. De astă dată ne aflăm în fața unuia care, pe lingă priile de meditație, oferă și o satisfacție celor ce cred în rolul justițiar al istoriei. În aparență, faptul este destul de simplu: a doua conferință internațională a țărilor din Africa și Asia se va ține la sfîrșitul lunii noiembrie la Cairo. Dar, la o examinare mai atentă, faptul se dovedește greu de implicății și semnificații.

Inițiativa diplomatică pentru reunirea acestei conferințe a pornit din partea Ceylonului. Ascuzișul acestei conferințe — nu trebuie să fim prea perspicace pentru a ne da seama de acest lucru — este anticolonialist și antiimperialist. Cele ce s-au decise la Bandung și s-au pretecut de atunci încocoace, ne lasă să întrevădem care ar fi atmosfera conferinței de la Cairo și în ce sens ar gravita viitoarele hotărîri. Dar Ceylonul face încă parte din Commonwealthul britanic și Marea Britanie face parte din lotul celor mai mari puteri coloniale și imperialiste. Aceasta este prima implicăție.

Cea de a doua nu este mai puțin semnificativă. Fără îndoială că alegerea capitalei în care urmează să se țină conferința nu a fost făcută la întîmplare. Dacă zarurile au căzut pe Cairo este desigur pentru că orașul este capitala aceluia Egipt care, la sfîrșitul anului trecut, a fost obiectul agresiunii anglo-franceze. Nu se confirmă numai solidaritatea statelor afro-asiatice cu fosta victimă a politici colonialiste și imperialiste, dar se dă și pentru viitor un avertisment tuturor amatoriilor de aventură.

În momentul reuniunii de la Bandung, gînditorii și comentarii politici occidentali nu-și dădeau încă seama de forța pe care o poate reprezenta solidaritatea de interese a statelor afro-asiatice. Dar, după ce esuarea conferinței de la Bandung s-a dovedit o imposibilitate, după ce s-a văzut atitudinea unitară a statelor afro-asiatice la Organizația Națiunilor Unite, susnumiții au început să se arate îngrijorați că „O.N.U. ar putea deveni o succursală a Bandungului”. În actuala stare de lucruri de la O.N.U. ipoteza este firește exclusă. Dar ca devine o posibilitate a viitorului apropiat. E drept că nu sub formula de „succursală”. Dar dacă se presupune că forța solidarității afro-asiatice va crește în anii viitori în ritmul în care a crescut de la Bandung încocoace, sint toate motivele să se creadă că, după Conferința de la Cairo, solidaritatea se va extinde la toate țările și la toate cîntecurile care mai suferă jugul colonialist sub variațele lui forme și care sint dispuse să se alăture luptei împotriva imperialismului.

Cronica

A. Bevan despre convorbirea cu N. Hrușciiov

Invitații de către un grup de deputați în Sovietul Suprem, Aneurin Bevan, unul dintre conducătorii Partidului Laburist și membru al Parlamentului Britanic, împreună cu soția sa, Jennie Lee, și ea deputată în Parlament, — au făcut recent o călătorie în U.R.S.S. Înainte de înapoieria în patrie, ei s-au întretinut cu reprezentanții presei sovietice și străine. Reproducăm mai jos textul prescurtat al acestei convorbiri.

A. BEVAN: Înainte de a răspunde la întrebările d-voastră, aș vrea să adresez presei cîteva cuvinte. Actuala situație internațională este foarte încordată și într-o măsură chiar periculoasă. Aceasta este și motivul pentru care am întreprins această călătorie prin mai multe țări. Scotocesc că cei care sint investigați cu o responsabilitate oarecare trebuie să facă totul pentru îmbunătățirea situației internaționale. Nu știu dacă voi izbui să realizez ceva în această direcție, dar fac tot ce mi stă în putință. Este necesar să cunoștim adevărata stare de lucruri și să deoseim întreprind această călătorie. Iată de ce am venit în Uniunea Sovietică. La sfîrșitul lui octombrie — începutul lui noiembrie voi vizita Statele Unite.

Sint sigur că vă interesează convorbirea pe care am avut-o cu d-

știnindu-ne amical. Îmi pare că ne-am înțeles bine unul pe altul.

I-am vorbit d-lui Hrușciiov despre impresiile noastre de călătorie prin țara sa. Cel mai puternic ne-a impresionat amploarea grandioasă a construcției de locuințe, care se efectuează după metode industriale moderne. Sume imense sint alocate în acest scop. Și aceasta nu numai la Moscova și în împrejurimile ei, ci în toate orașele pe care le-am vizitat. Se construiesc case de locuit, școli, spitale. Se simte că rușii fac totul pentru a îmbunătăți condițiile de trai ale poporului. Nu sînt în măsură să vorbesc despre calitatea construcțiilor. Se prea poate ca clădirile să nu fie la fel de confortabile ca cele din Anglia, dar în ce privește viteza — rușii ne-au întrecut cu mult.

JENNIE LEE: Într-adevăr, construcția de locuințe se desfășoară în Uniunea Sovietică pe o scară considerabilă.

A. BEVAN: Aș vrea să menționez sub acest raport și o altă chestiune pe care noi am abordat-o. Dezvoltarea impetuoasă a orașelor și enorma influență a populației rurale spre orașe caracte-

meu de vedere este cel al partidului laburist. Noi am spus întodeuna că Uniunea Sovietică nu poate fi înlăturată de la soluționarea problemelor în care este interesată. În ce privește Anglia, sîntem de părere că trebuie să-și întemeieze raporturile cu țările Orientului mijlociu pe condiții comerciale.

INTREBARE: Ați fi atît de bun să vorbiți mai amănunțit despre aceste condiții?

A. BEVAN: E vorba de a face comerț fără folosirea forței. Problemele majore ale situației internaționale — printre care cele ale Orientului mijlociu — trebuie să fie soluționate de către cele patru mari puteri: Uniunea Sovietică, Statele Unite, Marea Britanie și Franța, printr-o înțelegere mutuală.

INTREBARE: Care este părerea d-voastră, rolul O.N.U. în acest caz?

A. BEVAN: Firește, ar fi mai bine ca astfel de probleme să fie soluționate prin intermediul O.N.U. Dar, după mine, ceea ce interesează mai ales este ca cei patru să reușească să ajungă la un acord. Trăim într-un secol în care tehnica face progrese impetuoase.

Schimbările în tehnică, în tehnica militară mai cu seamă, impun modificări în politică.

INTREBARE: Care-i părerea d-voastră în legătură cu problema dezarmării? Ați vorbit probabil despre această chestiune cu d-l Hrușciiov.

A. BEVAN: Da, am vorbit. I-am spus d-lui Hrușciiov punctul de vedere al partidului laburist în legătură cu dezarmarea. Desi lucrul ar putea pare cînd, acest punct de vedere este mult mai apropiat de cel al Uniunii Sovietice, decît de poziția guvernului britanic. În primul rînd, noi sîntem pentru încetarea necondiționată și imediată a experimentării tuturor armelor atomice și termocentrale. În al doilea rînd, noi considerăm că etapele dezarmării nu trebuie să depîndă una de alta, adică mai întîi să se ajungă la o înțelegere asupra primei etape, aceasta să fie înfăptuită și apoi să se continue tratativele. În al treilea rînd, tratativele asupra dezarmării nu trebuie să fie asociate cu alte probleme politice în litigiu.

După cum vedeți, aceste păreri nu seamănă cu punctul de vedere oficial al puterilor occidentale.